

Haaga-Helia
ammattikorkeakoulu Oy

Yhtiömuodon valinta musiikkiyhtyeelle

Niina Karhunen

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma
2017

Tekijä Niina Karhunen	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Yhtiömuodon valinta musiikkiyhtyeelle	Sivu- ja liitesivumäärä 34 + 1
<p>Kovinkaan moni ei tule ajatelleeksi, että muusikin tekemisen taakse kätkeytyy liikemaailman koneisto, jolla musiikintekijät saavat elantonsa. Musiikintekijät ovat elinkeinonharjoittajia siinä missä vaikka päivittäistavaroita myyvä kauppiaskin.</p> <p>Yleensä musiikin tekeminen alkaa harrastelijamaisesta toiminnasta ja siitä se laajenee ammattimaiseksi. Musiikin tekijöiden tulee miettiä, missä vaiheessa heidän kannattaa perustaa yritystoimintaa harrastustoimintansa taustalle ja mikä sen toiminnanmuoto on.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu keväällä 2017 toimeksiantona pääkaupunkiseutulaiselle yhtyeelle, joka haluaa tietää kannattaako heidän perustaa osakeyhtiö ja mikäli ei, milloin osakeyhtiön perustaminen tulee ajankohtaiseksi, myös muut vaihtoehdot kiinnostavat. Tavoitteena on tutkia osakeyhtiön perustamisen kannattavuutta toimeksiantajalle ja tuoda vaihtoehtona myös osuuskunnan perustaminen.</p> <p>Työ on toteutettu laadullisena, eli kvalitatiivisena, tutkimuksena ja siinä esitellään musiikki-teollisuuden sopivimmat yhtiömuodot; osakeyhtiö, osuuskunta ja toiminimi. Yrityksen perustamisen vaatimukset ja vertailu on osana aineistopohjaista lähestymistapaa aiheeseen. Sekä esitellään toimeksiantajan toiminta ja käydään läpi empiirisen tutkimuksen tulokset. Lopuksi tehdään johtopäätökset ja yhteenveto.</p> <p>Lähdeaineiston ja empiirisen tutkimuksen perusteella yhtiömuotoa kannattaa vaihtaa tai harkita vasta toiminnan ollessa tarpeeksi vakiintunutta ja jossa tulot kattavat liiketoiminnasta aiheutuvat menot.</p>	
Asiasanat Yhtiömuodon valinta musiikkiyhtyeelle, Osakeyhtiö, Osuuskunta, Toiminimi, Kannattavuus	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Yhtiömuodon valinta musiikkiteollisuudessa.....	3
2.1	Osakeyhtiö	5
2.2	Osuuskunta	7
2.3	Yksityisliike eli toiminimi	9
2.4	Yhtiömuotojen vertailua	11
2.4.1	Yhtiömuotojen varojen jako ja verotus	15
3	Toimeksiantaja.....	18
3.1	Toimeksiantajan toiminta tällä hetkellä.....	19
3.2	Toimeksiannon tavoite.....	21
4	Tutkimuksen toteutus.....	21
5	Haastattelu.....	23
5.1	Haastattelun tulokset.....	23
6	Yhtiömuodon muutos toimeksiantajalle	27
6.1	Vastuunjako, sopimukset ja varojen nosto	28
6.2	Yhtiömuodon sopivuus ja vaihdon kannattavuus	29
7	Yhteenveto.....	32
	<i>Lähteet</i>	34
	Liitteet:	35

1 Johdanto

Opinnäytetyön aiheena on ”Yhtiömuodon valinta musiikkiyhtyeelle”. Tarkoituksena on tutkia sitä, kuinka harrastustoiminnan voi muuttaa ammattimaiseksi toiminnaksi ja missä vaiheessa tämä on järkevää. Musiikkibisnes on mielenkiintoinen ala ja halusin siksi syventyä tähän osa-alueeseen laajemmin, jotta saan syvemmän ymmärryksen kuinka kannattaa toimia, mikäli haluaa jonkinlaista tuloa harrastustoiminnastaan. Mikä saa monet musiikkiyhtyeet valitsemaan juuri osakeyhtiön yhtiömuodokseen ja missä vaiheessa he ovat kokeneet osakeyhtiön perustamisen olevan järkevää ja tarpeellista toiminnalleen? Mikä on se kasvun piste, jossa on tarvittu tehdä jotain?

Opinnäytetyö tehdään toimeksiantona kuusihenkiselle yhtyeelle, joka on perustettu keuhällä 2006. He esiintyvät keskimääräisesti noin 20 - 30 kertaa vuodessa ja toimivat yhtyeen laulajan perustaman toiminimen alla. He haluavat tietää, kuinka paljon heidän pitää laajentaa toimintaansa, jotta yhtiömuodon valinta tulee ajankohtaiseksi. Osakeyhtiön perustaminen on heidän mielestään sopivin yhtiömuoto ja he haluavat tietää sen hyödyt ja haitat sekä sen, onko osakeyhtiön perustaminen tällä hetkellä heidän toiminnassaan vielä kannattavaa.

Tavoitteena on tutkia milloin osakeyhtiön perustaminen koetaan tarpeelliseksi ja kannattavaksi. Miksi juuri kyseisenä hetkenä joku yhtye on perustanut osakeyhtiön ja miksi juuri osakeyhtiö on valittu yhtiömuodoksi. Ensimmäiseksi perehdyn osakeyhtiön perustamiseen ja tuon esiin myös osuuskunnan perustamisen vaihtoehdon, jotta toimeksiantajallani on myös toinen vaihtoehto, jota pohtia, mikäli osakeyhtiö ei tule vielä kyseeseen. Sivuan myös yksityisliiketoimintaa eli toiminimellistä toimintaa, sillä toimeksiantajallani on tällä hetkellä kyseinen yhtiömuoto käytössään. Toiseksi käyn läpi toimeksiantajan tämän hetkistä toimintaa. Lähinnä sitä, kuinka paljon heillä on toimintaa ja minkä muotoista toiminta on. Kolmantena osa-alueena toteutan empiirisen tutkimuksen, jossa haastattelen musiikkiyhtyettä joka on jo perustanut osakeyhtiön ja saanut täten muutettua harrastustoimintansa ammattimaiseksi toiminnaksi. Haastattelun tarkoituksena on saada tietää se, missä vaiheessa osakeyhtiö on päätetty perustaa ja mitä hyötyä ja haittaa osakeyhtiöstä on musiikkiteollisuudessa. Ja onko yhtyeellä antaa mitään neuvoja osakeyhtiön perustamista haluavalle toimeksiantajalleni. Haastattelun pohjana käytän olemassa olevaa tietämystäni musiikkiteollisuudesta ja siitä löytämiäni lähteitä. Tärkeimpänä lähteenä työssäni on empiirisen tutkimuksen haastattelu, jossa selvitan miksi ja milloin osakeyhtiö on perustettu ja kuinka harrastus on saatu ammattimaisemmaksi toiminnaksi. Tämä empiirinen tutkimus toteutetaan laadullisena, kvalitatiivisena, tutkimuksena.

Lopuksi pohdintaosuudessa kokoan saamani tiedon ja analysoin sitä syventävästi. Syventävän analysoinnin kautta toimeksiantaja saa konkreettisia neuvoja siitä, kannattaako yhtiömuodon vaihtaminen toiminimestä osakeyhtiöön vielä vai onko kenties osuuskunta hyvä yhtiömuoto harkittavaksi heidän toiminnalleen.

2 Yhtiömuodon valinta musiikkiteollisuudessa

Yritysmäistä toimintaa perustettaessa on tärkeää miettiä tarkoin valittava yhtiömuoto ja kuinka se vastaa olemassa olevaa tarvetta. Valittavia yhtiömuotoja on monia ja kussakin on omat etunsa ja sudenkuoppansa. Musiikkiteollisuuden kannalta tärkeimmiksi yhtiömuodoiksi nousevat osakeyhtiö ja osuuskunta, kun yhtyeen toiminta on siinä pisteessä että se on kannattavaa. Myös yksityisliike eli toiminimellinen toiminta on varteenotettava vaihtoehto yhtiömuotoja punnitessa.

Mikäli yhtyeellä ei ole vielä rahkeita käynnistää harrastelijamaista toimintaansa yritysmäisesti, voivat he käyttää vapaasti ohjelmistotoimiston palveluja ja heidän kauttaan toimia niin sanotusti heidän työntekijöinä. Myös yleinen käytännön tapa on jokaisen yhtyeen jäsenen oman freelancer-verokortin käyttäminen ja mahdolliset esiintymispalkkiot kuitataan sitä kautta. Monet yhtyeet ovat myös perustaneet toiminimellisen toiminnan, jonka kautta yhtyeen eri toimintoja pyöritetään. Yhtyeen eri toimintoihin kuuluvat niin levymyynnistä keikkamyyntiin, kuin myös merchandise-myyntiinkin (paidat, erilaiset hihamerkit ynnä muut oheistuotteet). Esimerkiksi kotimaisen yhtyeen, Nightwishin, liikevaihto on karkeasti jaoteltu prosentuaalisesti siten, että keikkapalkkiot ovat 33 % liikevaihdosta, levymyynnistä tulee toiset 33 %, keikoilla myytävät fanituotteet ja niiden rojalit sisältävät 14 % ja netissä toimivasta kaupasta tulee loput liikevaihtoon. (Salo 2006.) Kun kyseessä on harrastelijamaisista yhtyeistä, jotkut toimivat myös ns. ”kaljapalkalla” ja saavat illan esiintymisen palkkionsa käteen suoraan lipputulosta tai vaivanpalkaksi muutaman juoman. Live-esiintymisiä varten on voitu perustaa myös oma toiminimellinen yritys, jonka kautta esiintymisasiat hoidetaan, moni keikkaravintola peräänkuuluttaakin jonkinlaista virallista toimintaa yhtyeiden taholta heidän omista verotuksellisista syistä. Yleinen käytäntö yhtyeillä on myös se, että keikkapalkkiot ja kilometrikorvaukset on pyydetty esiintymisen järjestäjätaholta käteisenä.

Pääpiirteittäin voimme kuitenkin jakaa yhtyeetoiminnan karkeasti neljään osaan; esiintymiset, kappaleet, äänitteet ja muu toiminta (oheistuotteet esimerkiksi). Näitä kaikkia voidaan helposti hallinnoida yhtiön kautta. Verokortteja ei enää täten toimiteta ohjelmatoimistolle, eikä olla tähän työsuhteessa. Palkkiot laskutetaan yhtyeen yhtiölle ja täten muusikoista tulee yrittäjiä. Mikäli kappaleiden osalta näin halutaan, voivat säveltäjä- ja sanoittajamuusikot tehdä kustannussopimuksen yhtiön kanssa. Yritys omistaa silloin kappaleiden oikeudet ja yritys voi lisensoida niitä erilaisiin käyttötarkoituksiin ja tehdä alikustannussopimuksia, kuin myös kerätä Teosto-korvaukset. Äänitteiden tuottajaksi ryhtymällä yritys voi myös hallinnoida esittävän taiteilijan oikeuksia. Tällöin tuottajaoikeudet ovat yrityksellä ja julkaisut voidaan hoitaa joko yrityksen kautta tai alihankintana. Näin toimien, tuottajan Gramex-

korvaukset tuloutuvat yhtiöön. Yhtiö voi myös tuottaa yhtyeen oheistuotteita, harjoittaa muuta toimintaa tai omistaa jopa tavaramerkin yhtyeen nimeen. Tästä kertyy tuloja yhtiölle, joita voidaan hyödyntää muissa toiminnan kuluissa. Huomioitavaa yhtyeelle on tosin se, että kaikkia Teosto- tai Gramex- korvauksia ei voida siirtää omalle yritykselle, vaan on selvítettävä erinäisiä verotuksellisia yksityiskohtia näihin riippuen. (Lehtinen 2013.)

Suomessa on monia yhtyeitä, jotka ovat perustaneet osakeyhtiön ja joista osakkaat nostavat kuukausipalkkaa, tai palkkaa nostetaan silloin, kun siihen on yhtiöstä varaa. Lottaliina Lehtinen, Muusikoiden liiton lakimies, suosittelee yhtiön perustamista kuitenkin vasta sitten, kun kokoonpano on vakiintunutta ja jäsenillä on luottamussuhde keskenään ja myös, kun tulovirta on niin tasaista, että yrityksen pyörittämisestä syntyvät kirjanpito- ja muut kulut saadaan toiminnalla katettua. Hän muistuttaa, että yrittäjästatuksen sosiaaliturvapuoli pitää myös ottaa huomioon. Huomioitavaa on myös, että yhtyeen on järkevää myös tehdä osakassopimus, jossa sovitaan muun muassa siitä, mitä osakkeille tapahtuu, mikäli yksi osakas päättää jättää yhtyeen. Asiantuntijoiden kanssa kannattaa keskustella ja sopimusten laatimisessa olla huolellinen. (Lehtinen 2013.)

Osuuskunta on helppoutensa takia kuitenkin useimmiten monen yhtyeen ensimmäinen valinta. Osuuskunnasta yhtyeet yleensä siirtyvätkin osakeyhtiömuotoon toimintansa kasvaessa. Yhtyeen liikevaihdon ollessa suurta tai kasvusuhdanteessa, tulee osakeyhtiö helpommaksi tavaksi toimia ja hoitaa yhtyeen talouspuolta.

Lähtökohtana yritystoiminnan perustamiseen voidaan kuitenkin pitää halua, tarvetta ja tahtoa toimia yrittäjänä. (Holopainen 2014, 12.) Musiikkiyhtyeen on mietittävä tarkoin kunakin yhtiömuodon soveltuvuutta toiminnalleen ja kuinka yhtye soveltuu ottamaan riskejä sekä sitä vastuuta, jonka yritystoiminta tuo harrastustoiminnan tilalle. Kuka yhtyeen jäsenistä kantaa suurimman vastuun ja kuinka hommat toimitsevat käytännössä. On myös tärkeää ottaa huomioon se, onko ajankohta yrityksen perustamiselle optimaalinen vallitsevaan markkinatilanteeseen nähden. (Holopainen 2014, 13.) Myös se mihin yhtye tähtää toiminnallaan pitemmällä tähtäimellä on otettava huomioon yhtiömuodon valintaa ajatellen.

Musiikkiteollisuudessa yhtiön pyörittäminen ei juuri eroa mistään muusta elinkeinoelämän yrityksestä. Runkona toimii musiikki (tuote) ja yhtyeen jäsenet muodostavat ”brändin”. Esiintymiset ja levyt muodostavat elämysbisneksen ja oheistuotteiden tarkoitus on liikevaihdon lisääminen, kuin myös yhtyeen brändin vahvistaminen. Levy-yhtiöiden toimintaa voidaan verrata kirjakustantamiseen, samoin kuin kirjakustantamo, haluaa levy-yhtiö toimintaansa mukaan myyviä kestopuosikkeja. Kuten kustantajille, voi levy-yhtiöilläkin olla

toiminnassaan mukana lyhytikäisiä, mutta trendikkäitä yhtyeitä, ”teoksia”, yhden hitin ihmeitä. Lyhykäisydessään elinkeinoalan ollessa musiikki, kertyvät siinä tulot samalla tavalla liikevaihdoksi kuin muillakin elinkeinonaloilla ja tärkeää on, että menot ovat pienemmät kuin tulot. (Salo 2006.)

Musiikkiyhtyeen pitää ennen yritysmuotoisen toimintansa käynnistämistä harkita huolella yhtiömuotonsa ja sen, kuinka käynnistää toiminta. Mitä tarvitaan, kuinka paljon varallisuutta ja mitkä ovat yritystoiminnan tavoitteet. Saadakseen tähän selvyyttä yhtye voi tehdä esimerkiksi liiketoimintasuunnitelman, jonka avulla yhtye voi kartoittaa toimintatavoitteitaan ja laajuuttaan. Liiketoimintasuunnitelman avulla yhtye saa punaisen langan muuttaessaan toimintaan harrastuksesta liiketoiminnaksi. Mikäli yritystä perustaessa yhtye tarvitsee rahoitusta (pankki, Finnvera tai muu vastaava) he tarvitsevat liiketoimintasuunnitelman laina- tai tukipääätöstä varten. (Holopainen 2014, 14.)

On myös olemassa tekijöitä, jotka vaikuttavat yritysmuodon valintaan. Näitä tekijöitä ovat muun muassa se, kuinka päätöksiä halutaan tehdä, onko tarvetta pääomalle, kuinka monta perustajaa yritykseen kuuluu, kuinka vastuut jaetaan ja kuinka verotukselliset tekijät halutaan ottaa huomioon. Osakeyhtiö tai osuuskunta tulee kyseeseen yhtiömuotona, kun yrityksen perustajia on suurempi joukko, kuten esimerkiksi musiikkiyhtye. Yrityksen toiminnan laajuus ja laatu määrittävät sen, kuinka paljon pääomaa yritys tarvitsee toimiakseen. (Holopainen 2014, 21.) Musiikkialalla pääomat voivat olla suuretkin, jolloin osakeyhtiö on paras vaihtoehto kyseiselle toimialalle. Mikäli toiminta on pienimuotoisempaa, on toiminimellinen yksityisliiketoiminta varteenotettava vaihtoehto, osuuskuntaa unohtamatta.

2.1 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö on yhtiömuoto, jossa osakkeen omistajat vastaavat yhtiön velvoitteista vain sijoittamallaan pääomapanoksella. Eli yhtiön osakkailla on rajoitettu vastuu yhtiön veloista. Erityisen hallintorakenteen avulla toteutetaan johdon ja omistuksen erillisuus. Yhtiömuodossa osakkeilla on lähtökohtaisesti vapaa luovutettavuus. Osakkeenomistajilla on oikeus jako-osuuteen yhtiön varoista, mikäli yhtiö purkautuu ja täten omistus on siis laskennallista toiminnan kestäessä, eikä osakeyhtiötä voi niin sanotusti ”irtisanoa”. (Lindström 20.4.2017.)

Osakeyhtiöiden toimintaa säätelee osakeyhtiölaki, jonka keskeisiä periaatteita on enemmistöperiaate, yhdenvertaisuus sekä tahdonvaltaisuus. (Lindström 20.4.2017.) Enemmistöperiaatteen mukaan päätösvaltaansa yhtiökokouksessa voivat käyttää osakkeen omista-

jat. Kaikki päätökset tehdään annettujen äänien enemmistöllä, jollei tätä laissa ole säädetty tai yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty. (OYL 1:6.) Yhdenvertaisuuden periaate tarkoittaa sitä, että kaikki kaikilla osakkeilla on yhtiössä yhtäläiset oikeudet, jollei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty. Yhtiössä ei myöskään saada ryhtyä toimenpiteeseen, joka tuottaa osakkeenomistajalle epäoikeutettua etua toisen kustannuksella. (OYL 1:7.) Osakkeenomistajat voivat yhtiöjärjestyksessä määrätä yhtiön toiminnasta ja tämä on tahdonvaltauuden periaate. (OYL 1:9.) Osakassopimuksella osakkeenomistajat voivat myös määrittellä keskeisiä suhteitaan. Tämä sopimus sitoo osakkaiden välisissä suhteissa. (Lindström 20.4.2017.)

Osakeyhtiön pakollisia hallintoelimiä ovat yhtiökokous, joka on ylin hallinnollinen elin sekä hallitus, jolla on yleistuimivalta yhtiön asioissa. Osakeyhtiöllä voi olla myös toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. (Holopainen 2014, 28.) Hallinto on osakeyhtiöissä muodollisempaa kuin muilla yhtiömuodoilla. Yhtiöllä on oltava toimielimet, pöytäkirjat, osake- ja osakasluettelot, myös tilinpäätös pitää rekisteröidä kaupparekisteriin. (Lindström 20.4.2017.)

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä, tätä kutsutaan niin sanotuksi yleistuimivallaksi. (OYL 6:2.) Osakeyhtiön hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpitoa ja varainhoitoa valvotaan asianmukaisesti. (Holopainen 2014, 28.) Mikäli hallitus laiminlyö kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan, tulee asiasta sanktioita hallituksen jäsenille. Kirjanpidon valvontavelvollisuus on myös rikosoikeudellisesti säännelty. (Lindström 20.4.2017.) Hallitukseen on myös valittava yhdestä viiteen varsinaista jäsentä, jollei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty. Mikäli jäseniä on alle kolme, on hallituksessa oltava varajäseniä. Jos hallitukseen kuuluu useita jäseniä, on sille valittava puheenjohtaja. Puheenjohtajan valinnasta vastaa hallitus, jos hallitusta valittaessa ei ole toisin päätetty tai yhtiöjärjestyksessä ei ole toisin määrätty. (OYL 6:8.)

Osakeyhtiölaki määrittelee yhtiölle sallitut varojen jakotavat. (OYL 13:1.) Osakeyhtiö voi jakaa varojaan joko osinkojen voitonjaolla, joka on yleisin varojen jakotapa. Varoja voidaan jakaa myös vapaan oman pääoman rahastosta, osakepääomaa voidaan alentaa, omia osakkeita voidaan hankkia ja lunastaa sekä yhtiö voidaan myös purkaa ja poistaa rekisteristä. (Mähönen & Villa 2009, 322.) Laitonta varojen jakoa on muu liiketapahtuma, joka vähentää yhtiön varoja tai lisää sen velkoja ilman liiketaloudellista perustetta. Yksityisnostoja ei osakeyhtiössä voida tehdä. Osakeyhtiö voi myös lainata lähipiirille, mutta verotuksellisesta näkökulmasta se ei ole järkevää ja yhtiöoikeudellisesti se on arveluttavaa. (Lindström 20.4.2017.)

Varojen jako perustuu tilinpäätökseen, joka on viimeksi vahvistettu ja se voi olla myös väli-tilinpäätös. Tilinpäätös on oltava myös tilintarkastettu, jos yhtiössä on lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan valittava tilintarkastaja. Mikäli tilintarkastajaa ei ole valittu, on kaupparekisteriin tehtävä siitä ilmoitus. (Holopainen 2014, 30.) Taloudellisessa tilanteessa tapahtuneet oleelliset muutokset on otettava jaossa huomioon sen jälkeen, kun tilinpäätös on laadittu. (OYL 13:3.) Jotta osakeyhtiö voi jakaa varoja, voi se tehdä esimerkiksi kaksi eri testiä nähdäkseen varallisuutensa ja sen, onko varojen jako kannattavaa yhtiön taloudellisesta näkökulmasta. Nämä testit ovat tasetesti ja maksukykytesti. Tasetesti kertoo, saako jakaa vapaan oman pääoman, eli kertyneet voittovarot, josta on vähennetty yhtiöjärjestyksen mukaan jakamatta jätettävät varat. (OYL 13:5.) Yhtiön historiallisesti tekemä voitto on jaettavissa. Maksukykytestillä selvitetään yrityksen maksukykyä. Jos jaosta päätettäessä tiedetään tai pitäisi tietää yhtiön olevan maksukyvytön, tai jako aiheuttaa maksukyvyttömyyden, ei varoja saa jakaa. (OYL 13:2.) Maksukykytestillä suojataan myös velkojia. Sekä tasetestin, että maksukykytestin edellytykset on täytettävä, mikäli yhtiö haluaa jakaa varojaan. (Lindström 20.4.2017.)

Osakeyhtiön perustaminen käsittää neljä vaihetta noin pääpiirteissään. Vaiheet ovat; perustamissopimuksen laatiminen, osakkeiden merkitseminen, osakkeiden maksaminen sekä yhtiön rekisteröiminen kaupparekisteriin. Osakeyhtiö syntyy, kun patentti- ja rekisterihallitus merkitsee sen kaupparekisteriin (OYL 2:9.) (Lindström 20.4.2017.) Osakeyhtiön vähimmäisosakepääoma on 2500 euroa. Mikäli osakeyhtiö ei ole yksityinen, vaan julkinen on alkupääoma silloin 80 000 euroa. (Holopainen 2014, 30.)

Mikäli osakeyhtiön haluaa purkaa, on se mahdollista laissa säädellyn menettelyn mukaisesti. Tämä menettely pitää sisällään sen, että selvitysmies vastaa yhtiön purkamiskuntoon saattamiseen tarvittavista toimista. (Lindström 20.4.2017.) Yhtiön voi purkaa kolmella tavalla, jotka ovat: yhtiökokous, rekisteriviranomaisen päätös tai tuomioistuimen päätös. (Villa 2013, 386.) Yhtiön purkautuessa velkojia kuullaan Patentti- ja rekisterihallituksen julkaisemalla ilmoituksella virallisessa lehdessä. Menettelynä osakeyhtiön purkaminen vaatii vähintään n. 4kk:n ajan. Yksittäinen osakas voi kuitenkin lähteä osakeyhtiöstä myymällä osakkeensa. (Lindström 20.4.2017.)

2.2 Osuuskunta

Osakeyhtiön rinnalla rajoitetun taloudellisen vastuun yritysmuotona on osuuskunta. (Mähönen & Villa 2014, 5.) Osakeyhtiön päätavoite on tuottaa voittoa, osuuskunta ei lähtökohteisesti ole voittoa tavoitteleva yhtiömuoto, vaan se tukee osuuskunnan jäsenten talou-

denpitoa ja elinkeinoa. (Mähönen & Villa 2014, 6.) Osuuskunnassa ei varsinaisesti ole minimipääomaa ja yksikin perustaja riittää tähän. (Mähönen & Villa 2014, 1.) Jokainen osuuskunnan jäsen on velvoitettu ottamaan yhden osuuden. Osuus voi olla joko nimellisarvoton tai sillä voi olla nimellisarvo. Osuuden merkintätapa voi molemmissa tapauksissa vaihdella. Osakepääomaa ja osakkeita voi osuuskunnalla olla myös osuuspääoman lisäksi. Erona osakeyhtiöön, osuuskunta voi antaa osakkeita tai osuuksia jotka ovat erilaisia oikeuksiltaan ja velvollisuuksiltaan. Osuuskunnalla on ylijäämästään vararahastointivelvoite. Tämä velvoite on, kunnes vararahasto on 2500 euroa. (Lindström 20.4.2017.)

Osuuskunta soveltuukin moneen tarkoitukseen. Yhden jäsenen osuuskunta voi esimerkiksi korvata toiminimen tai yhden osakkaan osakeyhtiön. Mikäli jäseniä on kaksi, voi osuuskunta korvata avointa yhtiötä tai kommandiittiyhtiötä. Osuuskunnan soveltuvuus käy esimerkiksi henkilöjäsenten työn ja palveluiden myymiseen, sekä yritysten ja yhteisöjen yhteistyörakenteiksi, jossa jokaisella on oma itsenäinen juridinen asemansa. (Lindström 20.4.2017.)

Ylintä päätäntävaltaa osuuskunnassa käyttää osuuskunnan kokous ja hallitus on osuuskunnan pakollinen toimielin. (Holopainen 2014, 33.) Myös toimitusjohtajan valinta hoitamaan päivittäisiä juoksevia asioita on osuuskunnassa mahdollista. Kaikkien jäsenten yksimielisellä päätöksellä voidaan osuuskunnan kokous myös korvata. Toiminta tulee olemaan näin joustavampaa, mikäli jäsenmäärä on pienehkö. Osuuskunnan hallituksessa on oltava yhdestä viiteen jäsentä, jollei säännöissä toisin olla määrätty. Mikäli hallituksessa on vähemmän kuin kolme jäsentä, on lisäksi oltava yksi varajäsen. (Holopainen 2016, 49.) Hallitus huolehtii osuuskunnan hallinnosta ja toiminnan oikeanlaisesta järjestämisestä, sekä vastaa siitä että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Puheenjohtajan valinta tapahtuu myös hallituksen jäsenten keskuudessa ja se on valittava, mikäli hallituksessa on useampia jäseniä. (Holopainen 2014, 33.)

Joustavuus muutenkin erottaa osuuskunnan muista yhtiömuodoista; uusia jäseniä voidaan ottaa, jäsenet voivat erota tai jäsen voidaan erottaa. Hyväksi osuuskunnan tekee se mahdollisuus, että yritykseen on helppoa ottaa jäseniä mukaan yrityksen perustamisen jälkeen. Osuuskunnalla ei ole tilintarkastusvelvollisuutta, ellei tilintarkastuslaki tai osuuskunnan säännöt edellytä tilintarkastajan valintaa. (Lindström 20.4.2017.)

Nettovarallisuus ja ylijäämä kuuluvat osuuskunnalle, eikä sen tarkoituksena ole hankkia voittoa jäsenilleen vaan harjoittaa taloudellista toimintaa tukena jäsenten taloudenpitoon ja elinkeinoon. Rahastointipakko kuuluu osuuskunnan toimintaan, jossa osa ylijäämästä siir-

retään vararahastoon, kun siitä on ensin vähennetty taseen mukainen tappio edellisiltä tilikausilta. Tätä vararahastoa on kerrytettävä vähintään 2500 euroon asti. Ylijäämää voidaan jakaa jäsenille ja osuuden ja osakkeen omistajille, vain mikäli säännöissä on niin määrätty. Mikäli määräystä ei ole, jako toimitetaan sen mukaan kuinka jäsenet ovat käyttäneet hyväkseen osuuskunnan palveluita. (Holopainen 2016, 23.)

Yksi tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi perustaa osuuskunnan. Myös ulkomaalainen voi perustaa osuuskunnan, sillä asuinpaikalla tai kansalaisuudella ei ole perustamisessa merkitystä. Perustajan on tultava osuuskunnan jäseneksi. Jäsenmäärä voi olla vaihtuva, mutta jäsenyyttä ei voi siirtää toiselle, säännöissä voidaan tästä tosin määrätä toisin. (Holopainen 2014, 32.)

Sääntöjen ja perustamissopimuksen laatiminen, osuuskunnan rekisteröinti ja osuuden merkintähinnan maksaminen ovat osuuskunnan perustamisen vaiheita. Mikäli puheenjohtajaa ei ole nimetty perustamissopimuksessa, hallituksen kokouksella valitaan puheenjohtaja. Juridisesti osuuskunta syntyy vasta, kun osuuskunta on merkitty kaupparekisteriin. Jäsen- ja omistajaluettelo on myös laadittava, josta ilmenee osuuden ja osakkeen omistajan nimi, osoite ja jäsenyyden alkamispäivä sekä osuuskunnan ja osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain. (Holopainen 2016, 47.)

Mikäli osuuskunnan toiminta halutaan lopettaa, voidaan pitää osuuskunnan kokous, jossa asiasta päätetään. (Mähönen & Villa 2014, 307.) Tämän jälkeen osuuskunta voidaan asettaa selvittelymenettelyyn tai pistää lopettamishakemus kaupparekisteriin. Tämä riippuu osuuskunnan taloustilanteesta. Osuuskunta voidaan erilaisten selvittelymenetelmien jälkeen poistaa kaupparekisteristä ja täten osuuskunta lakkaa olemasta. (Mähönen & Villa 2014, 309.) Yksittäinen jäsen voi myös erota osuuskunnasta vapaasta tahdostaan milloin vain. (Mähönen & Villa 2014, 298.)

2.3 Yksityisliike eli toiminimi

Yksityisliike eli toiminimi on käytännössä yhtiön, yhdistyksen, säätiön, yksityisen elinkeinonharjoittajan tai jonkin muun elinkeinonharjoittajan nimi, jota hän käyttää toiminnassaan. Tällä tarkoitetaan siis yksityisen elinkeinon harjoittajan omaa yritystä, jolla hän harjoittaa elinkeinoaan omissa nimissään. (Lindström 20.4.2017.) Yksityinen elinkeinonharjoittaja edustaa myös itseään ja tekee yleensä itse kaikki elinkeinotoimintaansa liittyvät oikeustoimet. Erillisiä hallintoelimiä ei toiminimellisellä henkilöllä ole, eikä merkittävienkään päätösten vakuudeksi siten tarvita erillisiä pöytäkirjoja, kuten esimerkiksi osakeyhtiössä. (Holopainen 2014, 23.) Toiminimellisessä toiminnassa kun et täten voi tehdä sopimusta

itsesi kanssa, koska sopimukseen tarvitaan aina kaksi osapuolta, yksityisliikkeenharjoittaja on tässä yhtiömuodossa kuitenkin vain yksi. (Lindström 20.4.2017.)

Elinkeinonharjoittaja vastaa veloistaan ja hänellä on omistusoikeus varoihinsa henkilökohtaisesti. (Holopainen 2016, 22.) Elinkeinotoiminnan varoista, veloista, kuluista ja tuotoista on pidettävä kirjaa ja ne on pidettävä erillään yksityistaloudesta. Koko elinkeinotoiminnan tuotto tulee siis suoraan elinkeinonharjoittajan yksityiseen omistukseen. Yksityisen elinkeinonharjoittajan yksityisvarallisuus ja elinkeinotoimintaan liittyvä varallisuus muodostavat täten yhden varallisuuskokonaisuuden, jolla elinkeinonharjoittaja vastaa sekä elinkeinotoimintansa että yksityiselämänsä sitoumuksista. Mikäli maksuvaikeuksia tulee esimerkiksi yksityistalouden velvoitteista, on ulosotto mahdollista myös elinkeinotoiminnan varoista. Toiminimellinen elinkeinonharjoittaja ei tarvitse erityistä päätöstä varojen jakamisesta. Varojen käyttö ei ole myöskään mitenkään sidoksissa elinkeinotoiminnan ylijäämään, vaikka kirjanpitovelvollisuus elinkeinotoiminnan tuloista elinkeinonharjoittajalla onkin kirjanpitolain nojalla. Huomioitavaa on myös se, että toiminimellä toimiva yrittäjä ei voi maksaa palkkaa itselleen, vaan voitonjako on tehtävä yksityiskäyttönä (joko rahana tai tavarana). (Lindström 20.4.2017.)

Elinkeinotoiminnan harjoittamista yksityisenä elinkeinonharjoittajana ei ole säädelty laissa, lukuun ottamatta verolakeja. (Lindström 20.4.2017.) On olemassa kuitenkin toiminimilaki, mutta se ei varsinaisesti määrää elinkeinotoiminnan harjoittamisen muotoja, vaan laissa määritellään toiminimen ominaisuuksia ja muotoja enemmältikin. (Holopainen 2014, 56.) Muodollisia vaatimuksia ei täten perustamiseen liity. Ilmoitus kaupparekisteriin ja verohallintoon (yhteinen Y3-lomake) vain riittää, kun aloittaa yritystoiminnan liikkeen- ja ammatinharjoittajana. Lisäksi, jos toimintaan kuuluu luvanvaraisia tuotteita/ -palveluita tarvitaan niihin toiminnan luonteen mukaiset lupahakemukset. (Lindström 20.4.2017.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminta lopetetaan käytännössä lopettamalla elinkeinotoiminta kokonaan. Kaupparekisteriin on myös kaupparekisterilain mukaan tehtävä välittömästi lopetusilmoitus kun toiminta loppuu. Toiminnan loppuessa yritystoiminnasta mahdollisesti ylijäävä varallisuus jää elinkeinonharjoittajalle, kuten myös mahdollisesti maksamatta jäävät velat ovat edelleen elinkeinonharjoittajan vastuulla. (Lindström 20.4.2017.)

Mikäli toimintamuoto toiminimiestä johonkin toiseen yhtiömuotoon haluttaisiin muuttaa, se ei toiminimellisenä elinkeinonharjoittajana suoraan ole mahdollista. Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi muuttaa yhtiömuotoa, sillä itsensä kanssa ei voi tehdä sopimusta koska sopimuksen tekemiseen tarvitaan aina kaksi osapuolta. Liiketoiminta voidaan kuitenkin

siirtää toiseen yhtiöön, jolloin elinkeinonharjoittaja saa vastikkeena yhtiöosuuksia tai osakkeita. Tämä tapahtuu käytännössä apporttina osakeyhtiöön tai pääomapanoksena henkilöyhtiöön. (Lindström 20.4.2017.)

2.4 Yhtiömuotojen vertailua

Oikean yhtiömuodon valinta riippuu täysin elinkeinonharjoittajan omasta tilanteesta. Ja siitä, mitä yritys/yhtye/liiketoiminnanharjoittaja haluaa toiminnallaan tehdä. Yhtiömuodon valinta on täten elinkeinonharjoittajan oma asia ja oman harkinnan varassa ja sitä on tutkittava tarkoin ja eri yhtiömuotoja punnittava toiminnalleen sopivaksi. (Lindström 20.4.2017.)

Tavallisinta on aloittaa toiminimenä tai henkilöyhtiönä ja siitä siirtyä osakeyhtiöön, kun toiminta on tarpeeksi vakiintunutta. Tämä siirtymä siis jos laskelmat osoittavat osakeyhtiön kannattavaksi, sillä osakeyhtiö on sitä kannattavampi mitä suurempi on erotus tuloksen ja rahantarpeen välillä. (Lindström 20.4.2017.)

Mikäli halutaan hallinnollisesti keveitä yhtiömuotoja suosia, niin toiminimi ja osuuskunta ovat juurikin näitä. (Holopainen 2016, 24.) Päivittäiset päätökset voidaan tehdä mieltimättä yhtiönäkökulmaa sekä toiminnan lopettaminen on helppoa. Osakeyhtiössä taas veittää puoleensa rajoitettu velkavastuu ja osakkeiden vapaa vaihdettavuus. Osakeyhtiö pystyy toimimaan myös niin sanotusti ilman omistajia. Jos yritystoiminnan liiketoimintasuunnitelmaan kuuluu laaja ja pitkäikäinen omistus, on osakeyhtiö silloin paras vaihtoehto edellä esitellyistä. Riippuen elinkeinotoiminnasta, voivat verotusnäkökulmat ja -näkökohdat tulla ratkaisevimaksi yhtiömuodon valinnassa. (Lindström 20.4.2017.)

Osakeyhtiö on hyvin edullinen voittovarojen keräyspaikka, mikäli rahantarve ei heti yritystoimintaa perustettaessa ole akuuttia. Osakeyhtiön harkinnassa kannattaa ottaa huomioon se, että sen pyörittäminen voi olla hankalaa ensimmäisinä vuosina. Nettovarallisuutta ja voittovaroja ei ole tällöin vielä kertynyt ja voitonjaon voi suorittaa vain ainoastaan kalliina palkkana, jolloin nettovarallisuutta ei päästä kerryttämään verojen syödessä kaiken. Kun yrityksen tai elinkeinonharjoittajan bruttotuottotaso on vähintään n. 80.000 euroa vuodessa, on osakeyhtiö optimaalisin vaihtoehto. Myös silloin, kun yrittäjän rahantarve on selvästi pienempi, kuin nettotulotaso on osakeyhtiö siinäkin hyvä yhtiömuoto harkittavaksi. Kuten myös tapauksessa, jossa toimintaa aiotaan jatkaa vähintään 10 vuotta ja ylimääräinen raha käytetään pitkäaikaisiin sijoituksiin. (Lindström 20.4.2017.)

Jos verotukselliselta kannalta asiaa katsotaan, niin verotukselliseen edullisuuteen vaikuttaa muun muassa yrityksen vuosittainen tulostaso suhteutettuna mukana olevien osakkaiden määrään, suunniteltu liiketoiminnan kesto, omistajan vuotuinen rahantarve (joka on tärkein) ja yhtiön nettovarallisuus. (Lindström 20.4.2017.) Keskeisin ero osakeyhtiön, osuuskunnan ja toiminimen välillä on se, että osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloveroprosentti on 24,5 prosenttia verotettavasta tulosta siltä osin, kun osinkoa ei nosteta ulos. Toiminimellinen henkilö maksaa veronsa henkilökohtaisen verokantansa mukaan. (Karjalainen 2013, 95.) Voitonjaon keinot, määrän ja ajoituksen voi itse päättää. Henkilöyhtiötyypin ja yksityisliiketyyppisen yrityksen tapauksessa kaikki voitto verotetaan välittömästi eikä voiton "lipastointi" ole mahdollista. Tuloksen järjestelykeinona voidaan käyttää toimintavarausta. Huomioitavaa on, että osakeyhtiössä varsinainen voitonjako on myös kallista, poikkeuksena voidaan ottaa kevyesti verotettu osinko. (Lindström 20.4.2017.)

YRITYSMUOTO	TOIMINNAN ALOITTAMINEN	PALKANMAKSU JA VOITONJAKO	TULOVEROTUS	TALOUDELLISET VASTUUT
Liikkeen - tai ammatinharjoittaja eli yksityinen elinkeinoharjoittaja, ns. toiminimi (tmi)	Ei yritys, vaan henkilö. Oma peruspääoma, ei pakollista muuta suositeltavaa.	Ei voi maksaa palkkaa omistajalle. Tulos on yrittäjän palkkaa. Varoja voidaan nostaa vapaasti. Negatiivisesta omasta pääomasta seuraa sen koron verottaminen.	Elinkeinotoiminnan tulos verotetaan elinkeinonharjoittajan omana tulona.	Ammatinharjoittaja vastaa henkilökohtaisesti ja koko omaisuudellaan.
(Yksityinen) osakeyhtiö (Oy)	Vähintään 2500€:n arvosta rahaa tai omaisuutta.	Palkkaa voidaan maksaa. Osinkoa voidaan jakaa vapaan oman pääoman rajoissa.	Yhtiö maksaa tuloveroa 24,5% verotettavasta tulosta. Osinko verotetaan pääoma- ja ansiotulona tiettyjen laskentasääntöjen mukaan. Nettovarallisuudesta 9% verovapaata 60 000 euroon asti.	Osakeyhtiön osakkaat eivät ole henkilökohtaisesti vastuussa osakeyhtiön velvoitteista.
Osuuskunta	Ei vähimmäispääomaa.	Palkkaa voidaan maksaa. Osuuskorkoa ja ylijäämän palautusta vapaan oman pääoman rajoissa vararahastoinnin jälkeen.	Verotetaan kuten osakeyhtiötä	Osuuskunnan jäsenet eivät ole henkilökohtaisesti vastuussa osuuskunnan velvoitteista.

Kuva 1. Yhtiömuotojen vertailua. (Karjalainen 2013, 95.)

Osakeyhtiön, osuuskunnan tai toiminimen perustamista miettiessä voi ottaa avuksi kaavioita ja kuvia (kuva 1 & 2), joiden avulla voi vertailla vastuita ja velvollisuuksia. Ne myös helpottavat päätöksen teossa kun yhtiömuotoa elinkeinotoiminnalle harkitaan.

Jokaisessa yhtiömuodossa minimi perustajamäärä on yksi. Minimipääoman kohdalla eroja alkaa löytyä, sillä toiminimi ei tarvitse minkäänlaista pääomaa perustamisvaiheessa, vaikka se olisi suositeltavaa (kuva 1), osakeyhtiössä pitää alkuun sijoittaa 2500 euroa tai 80 000 euroa, jos ollaan perustamassa julkista osakeyhtiötä. Osuuskunnalla ei ole minimipääomaa, vaan pääoma voi olla vaihtuva tai olla osakkeiden muodossa. (Kuva 2.)

Vastuunjako vaihtelee yhtiömuodosta riippuen. Toiminimi on niin sanottu laajan vastuun yhtiömuoto, jossa yrittäjä on yksin vastuussa kaikesta koko omaisuudellaan. Osakeyhtiössä ja osuuskunnassa vastuu rajoittuu sijoitettuun pääomaan ja ovat täten rajoitetun vastuun yhtiömuotoja. Osakeyhtiössä ja osuuskunnassa voidaan vastata sijoitetun pääoman lisäksi myös henkilökohtaisella takauksella tai omalla omaisuudella, kun se on annettu luoton vakuudeksi. (Kuva 1 & 2.)

	Osakeyhtiö	Osuuskunta	Toiminimi
Perustajien minimimäärä	Yksi	Yksi	Yksi
Minimipääoma	2500 euroa (yksityinen osakeyhtiö), 80 000 euroa (julkinen osakeyhtiö)	Ei ole. Vaihtuva pääoma ja osakkeet.	Ei
Vastuu	Vastuu rajoittuu sijoitettuun pääomapanokseen, ellei osakas ole antanut henkilökohtaista takausta tai omaa omaisuuttaan luoton vakuudeksi.	Vastuu rajoittuu sijoitettuun pääomapanokseen, ellei jäsen ole antanut henkilökohtaista takausta tai omaa omaisuuttaan luoton vakuudeksi.	Elinkeinonharjoittaja vastaa kaikella omaisuudellaan
Toimitusjohtaja	Voi olla, jos sovitaan	Voi olla, jos sovitaan	Ei
Hallitus	Lakisääteinen. 1-5 varsinaista jäsentä, ellei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin	Lakisääteinen. 1-5 varsinaista jäsentä, ellei säännöissä toisin määrätä.	Ei
Tilintarkastajat	Tilintarkastuslain tai yhtiöjärjestyksen mukaan. Tilintarkastuslain mukaan tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta, jos enintään yksi seuraavista kolmesta ehdosta täyttyy: 1) taseen loppusumma yli 100 000 euroa 2) liikevaihto yli 200 000 euroa 3) palveluksessa yli 3 henkilöä. Yhtiöjärjestyksen määräyksestä riippumatta määrävähemmistöllä on aina oikeus vaatia tilintarkastajan valitsemista.	Tilintarkastuslain tai sääntöjen mukaan. Tilintarkastuslain mukaan tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta, jos enintään yksi seuraavista ehdoista täyttyy: 1) taseen loppusumma yli 100 000 euroa 2) liikevaihto yli 200 000 euroa 3) palveluksessa yli 3 henkilöä. Sääntöjen määräyksestä riippumatta määrävähemmistöllä on aina oikeus vaatia tilintarkastajan valitsemista.	Ei
Toiminnantarkastus	Ei	Jos osuuskunnalla ei ole tilintarkastajaa, on valittava toiminnantarkastaja. Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä tästä toisin. Sääntöjen määräyksestä riippumatta määrävähemmistöllä on aina oikeus vaatia toiminnantarkastajan valitsemista.	Ei
Vuosibyrokraatia	Varsinainen yhtiökokous on pidettävä 6 kk:n kuluessa tilikauden päättymisestä. Lakisääteinen. Päätöksiä voidaan tehdä myös osakkaiden yksimielisellä päätöksellä yhtiökokousta pitämättä.	Varsinainen osuuskunnan kokous on pidettävä 6 kk:n kuluessa tilikauden päättymisestä. Lakisääteinen. Päätöksiä voidaan tehdä myös jäsenten yksimielisellä päätöksellä osuuskunnan kokousta pitämättä.	Ei

Kuva 2. Yhtiömuotojen vertailua. (Holopainen 2016, 24.)

Eroavaisuuksia osakeyhtiöllä ja osuuskunnalla tulee toiminimeen toimitusjohtajan ja hallituksen myötä. Toiminimellinen ei luonnollisestikaan tarvitse hallitusta tai toimitusjohtajaa, sillä elinkeinonharjoittaja toimii yksin. Osakeyhtiö ja osuuskunta voivat nimittää toiminnalleen toimitusjohtajan, mikäli asiasta niin sovitaan. Osakeyhtiön ja osuuskunnan toimielin, hallitus, on lakisääteinen ja hallitukseen on kuuluttava 1-5 varsinaista jäsentä, ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty. (Kuva 2.)

Toiminimellinen yritys ei ole tilintarkastusvelvollinen, kun taas osakeyhtiö ja osuuskunta ovat. Tilintarkastajan voi kuitenkin jättää valitsematta, mikäli enintään yksi seuraavista kolmesta ehdosta täyttyy (lähde: tilintarkastuslaki); 1) taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa 2) liikevaihto ylittää 200 000 euroa tai 3) yrityksen palveluksessa on yli 3 henkilöä. Määrävähemmistöllä on kuitenkin aina oikeus vaatia tilintarkastajan valitsemista, vaikka yhtiöjärjestys toisin määräisikin. (Kuva 2.)

Sekä osakeyhtiössä että osuuskunnassa voidaan maksaa palkkaa, toiminimellinen ei näin voi toimia. Toiminimellisellä yrityksen tulos on hänen palkkansa ja varoja voidaan nostaa

yrityksestä vapaasti yksityisottoina. Mikäli oma pääoma on negatiivinen, seuraa siitä koron verottaminen. Osakeyhtiöstä voidaan jakaa osinkoa vapaan oman pääoman rajoissa ja osuuskunnissa osuuskorkoa ja ylijäämän palautusta vapaan oman pääoman rajoissa, sen jälkeen kun varat on vararahastoitu. (Kuva 1.)

Elinkeinotoiminnan tulos verotetaan yrittäjän omana tulona yksityisliikkeessä, eli toiminnellisessä toiminnassa. Osakeyhtiössä ja osuuskunnassa yhtiö maksaa tuloveroa 24,5 % verotettavasta tulosta. Osingon verotus tapahtuu pääoma- ja ansiotulona tietynlaisten laskeusasääntöjen mukaan. 60 000 euroon asti nettovarallisuudesta verovapaata on 9 %. (Kuva 1.)

Toiminimi tai osakeyhtiö eivät tarvitse toiminnantarkastusta, osuuskunta taas tarvitsee, mikäli sillä ei ole tilintarkastajaa. Osuuskunnan säännöissä tästä tosin voidaan määrätä tosiin. Edelleen kuitenkin määrävähemmistöllä on oikeus vaatia toiminnan tarkastajan valitsemista, mikäli he näin haluavat, oli säännöissä asiasta mitä hyvänsä. (Kuva 2.)

Toiminimellisen ei tarvitse osallistua vuosibyrokraattisiin toimiin. Vuosibyrokratia pitää sisällään erilaiset kokoukset, jotka ovat lakisääteisiä. Osakeyhtiön on pidettävä varsinainen yhtiökokous, kun tilikauden päättymisestä on enintään 6 kuukautta (kokous pidettävä tämän aikarajan sisällä). Mikäli yhtiökokousta ei haluta pitää, voidaan päätöksiä tehdä myös osakkaiden yksimielisellä päätöksellä. Osuuskunnan varsinainen kokous on pidettävä, kuten osakeyhtiössäkin, kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Ja kuten osakeyhtiössä, päätöksiä voidaan tehdä myös jäsenten yksimielisellä päätöksellä ja täten kokousta ei tarvitse pitää. (Kuva 2.)

2.4.1 Yhtiömuotojen varojen jako ja verotus

Toiminimellisen yrittäjän tulot jaetaan ansio- ja pääomatuloihin. Ansiotulo kuuluu progressiivisen verotuksen piiriin. Kunnallisvero (keskimäärin 20 %) ja kirkollisvero ovat tasaveroja. Valtion tulovero ja pienistä tuloista tehtävät poistuvat vähennykset aiheuttavat tämän progression. Progressiivisella verotuksella tarkoitetaan siis sitä, että mitä suuremmat tulot, sen kovempi on lisäeuron verotus. Pääomatulo kuuluu suhteellisen verotuksen piiriin ja verokanta on siinä 30 % alle 30 000 euron osalta ja 34 % yli 30 000 euron osalta. Tuloverolain pykälän 32 mukaan pääomatuloksi luetaan; omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Kaikki muu tulo on sitten ansiotuloa (palkka, eläkkeet ym.). Yksityisliike ei ole erillinen verovelvollinen, vaan yksityinen elinkeinonharjoittaja maksaa oman elinkeinotoimintansa tuloksesta veroa omassa henkilökohtaisessa verotuksessaan. Tilikauden tulos verotetaan siis sen

vuoden tulona, jolloin tilikausi päättyy. Arvioidun toiminnan tuloksen perusteella maksetaan henkilökohtaisesti ennakkoita. (Lindström 20.4.2017.)

Osakeyhtiö ja osuuskunta ovat osakkaistaan erillisiä verovelvollisia. Veroennakot määrätään osakeyhtiölle, ei osakkaalle henkilökohtaisesti. Osakeyhtiön verokanta on suhteellinen ja mikäli tuloksia haluttaisiin tasata vuosien välillä, ei siitä synny verohyötyä. Yrityksen kannattaa siis tehdä kaikki sallitut vähennykset heti kuin mahdollista. (Lindström 20.4.2017.)

Osakeyhtiö ja osuuskunta voivat maksaa osakkailleen ja jäsenilleen palkkaa. (Holopainen 2016, 160.) Luontoisetuja voidaan myös antaa ja päivärahoja ja kilometrikorvauksia voidaan maksaa. Kaikki luontoisedut lasketaan laskennalliseksi ansiotuloksi osakkaalla/jäsenellä. Luontoisedut ovat ei-rahana saatua palkkaa. Yhtiö voi maksaa verottomia korvauksia osakkaalle/jäsenelle samoilla perusteilla kuin työntekijöille. Toiminimi ei voi maksaa vähennyskelpoista palkkaa yrittäjälle, hänen puolisolleen tai alle 14 – vuotiaalle lapselle. Luontoisetuja ja muita palkanluonteisia etuja ei luonnollisestikaan saa käyttää, kuten ei myöskään päivärahoja ja kilometrikorvauksia. (Lindström 20.4.2017.)

Nettovarallisuus on erittäin olennainen käsite verojen laskennassa, sillä kaikkien yhtiömuotojen verotus perustuu elinkeinotoiminnan nettovarallisuuteen. Lähtökohtana nettovarallisuuden määrittelemiseen voimme pitää yrityksen osoittamia varoja vähennettynä yrityksen veloilla. Yksityisliikkeen (toiminimi) nettovarallisuuteen luetaan yrityksen elinkeinotoimintaan kuuluva varallisuus. Osakeyhtiön nettovarallisuuteen luetaan myös tuloverolain mukainen omaisuus (osinkoja ei lueta yritystuloksi ja osingot jaetaan suoraan yhtiömiesten tulona). Yksityisliikkeellä pankkitalletukset eivät kuulu nettovaroihin ja nettovarallisuuteen lisätään 30 % verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen elinkeinotoiminnan ennakonpidätysten alaisten palkkojen määrästä. Osakeyhtiössä lähtökohtana on osakkeen matemaattinen arvo, eli yhtiön nettovarallisuus jaettuna osakkeiden lukumäärällä. Osakkaan osakkeiden matemaattisesta arvosta vähennetään luontoisedut ja osakaslaina. (Lindström 20.4.2017.)

Toiminimellinen yksityisliikkeen verotettava tulos verotetaan harjoittajan omana tulona. Tuloksesta tehdään 5 %:n yrittäjävähennys, tosiasiallisesti verotettava osuus tuloksesta on siis 95 %. Verotettava tulo jaetaan pääoma- ja ansiotuloksi. Yritystulosta pääomatuloa on 20 % verovelvollisen osuudesta verovuotta edeltäneen verovuoden nettovarallisuuteen. Voitto verotetaan elinkeinotoimintaa harjoittavalta, vaikka toiminimen harjoittaja ei nostaisi yrityksestä voittovaroja. Tämän ansiosta yrittäjä voi tehdä yrityksestä yksityisot-

toja ilman välittämiä veroseuraamuksia. Voittojen jättäminen yritykseen ei vaikuta verotukseen, muutoin kuin että se kasvattaa nettovarallisuutta, joka taas kasvattaa pääomatulo-osuutta. (Lindström 20.4.2017.)

Osakeyhtiö ja osuuskunta ovat erillisiä verovelvollisia ja niiden yhteisöverokanta on 20 %:ia tuloksesta. Osakeyhtiöstä tai osuuskunnasta ei kuitenkaan voi ottaa yksityisottoja, sillä se olisi laitonta varojenjako. Osakas tai jäsen voi nostaa voittovaroja yhtiöstä osinkona. Lisäksi yhtiölle vähennyskelpoista tuloa voi saada palkkana tai vuokra-/ korkotuotoina. Osakkaan/jäsenen saamat osingot yhtiöstä verotetaan aina myös osakkaan henkilökohtaisessa verotuksessa. Tuotot ovat kahdenkertaisen verotuksen piirissä ja kokonaisverorasitus on ratkaisevaa sekä yhtiölle että osakkaalle/jäsenelle. (Lindström 20.4.2017.)

Elinkeinoelämässä olennaista on tuloksen teko, eikä verojen minimointi. Kuitenkin taloudellisesti ajatteleva yrittäjä maksaa veronsa ja kiinnittää huomionsa pitkäjänteiseen toimintaansa, joka on myös kannattavaa. (Karjalainen 2013, 12.) Ennen tilikauden päättymistä tai tilinpäätöksen yhteydessä on hyvä pohtia verotusta. Verosuunnittelussa muun muassa pohditaan sitä, miten tilinpäätöksen osoittama tulos olisi sopivan suuruinen ja kuinka yrittäjän kannattaa menetellä verotuksellisesti. (Karjalainen 2013, 96.) Verovelvollisen yrittäjän on tärkeää siksi myös ottaa huomioon verosuunnittelu toimintansa tukena. Verosuunnitteluun kuuluu niin sanottu elinkaariajattelu, jossa verotuksellisia näkökulmia otetaan huomioon koko yrittäjän ja yrityksen elinkaaren ajan. Verosuunnittelua voi tehdä muun muassa rakenteellisesti (strateginen), joka tarkoittaa yritysmuotoon, omistusrakenteeseen ja yritysraenteeseen liittyvää verosuunnittelua. Strateginen suunnittelu on pitkän aikavälin verosuunnittelua ja ratkaisut ovat yleensä vaikeammin muutettavissa ja peruutettavissa. (Lindström 20.4.2017.)

Toiminimen verosuunnittelussa olennaista on tasata tulokset vuosien välillä, jotta progression vaikutus olisi mahdollisimman pieni. Mikäli toiminimellä on hyvä tulos, kannattaa yrittäjän selvittää yhtiömuodon muutoksen edullisuus. (Lindström 20.4.2017.)

Yhtiömuotojen verotukselliseen edullisuuteen vaikuttaa moni tekijä. Vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa yrityksen vuosittainen tulotaso suhteutettuna osakkaiden/jäsenien määrään, jotka ovat mukana, suunniteltu toiminnan kesto, omistajan vuosittainen rahantarve ja yhtiön nettovarallisuus. Omistajan vuosittainen rahantarve tulee tärkeimpänä kriteerinä verotukselliseen edullisuuteen, jotta verosuunnittelua voi tehdä pitempijänteisesti ja edullisemmin. Keskeisimmät erot osakeyhtiön/osuuskunnan ja toiminimen verotuksen välillä ovat; osakeyhtiön voiton verotus 20 %: n verokannalla siltä osin, kun sitä ei jaeta ulos. Voitonjaon keinot, määrän ja ajoituksen voi itse päättää. Osakeyhtiössä varsinainen

voitonjako on kallista, poikkeuksena kevyesti verotettu osinko. Toiminimessä veroaste on n. 26 - 45 %, osakeyhtiön ja osuuskunnan veroaste n. 22 - 45 %. Yksityisliikkeellä on korkea verorasitus silloin, kun nettovarallisuus on matala ja tulos korkea. Matala verorasitus syntyy silloin, kun ansiotulo on n. 20 000 euroa ja loput ovat pääomatuloa. Osakeyhtiössä matalaan veroasteeseen päästään, jos nostetaan vain kevyesti verotettu osinko ja pieni palkka. Veroaste nousee nopeasti jos yhtiön varoja nostetaan enemmän. (Lindström 20.4.2017.)

Tavallisin tapa onkin aloittaa toiminimenä ja siirtyä osakeyhtiöön toiminnan vakiinnuttua, mikäli laskelmat ovat osoittaneet tämän kannattavaksi. Osakeyhtiö on sitä kannattavampi, mitä suurempi on erotus tuloksen ja rahantarpeen välillä. (Lindström 20.4.2017.) Verotettava tulo lasketaan tulojen, jotka ovat veronalaisia, ja menojen, jotka ovat vähennyskelpoisia, erotuksena. Kaikista tuloistaan osakeyhtiö on pääsääntöisesti verovelvollinen, poikkeuksena ovat erikseen määritellyt verovapaat tulot (esimerkiksi osakkeiden luovutusvoitot ja yhteisön saamat osingot). Kaikki elinkeinotoimintaan liittyvät menot ovat pääsääntöisesti kuitenkin vähennyskelpoisia. (Mähönen & Villa 2009, 77.) Täytyy muistaa, että osakeyhtiö on myös hankala ensimmäisinä vuosina, sillä sille ei ole silloin vielä kerennyt kertyä nettovarallisuutta tai voittovaroja. Voitonjako voidaan suorittaa ainoastaan kalliina palkkana joka ei kerrytä nettovarallisuutta verojen syödessä varallisuuden. Osakeyhtiö onkin hyvä yhtiömuoto, kun bruttotulotaso on vähintään noin 80 000 euroa vuodessa yrittäjää kohti ja rahantarve on selvästi pienempi kuin nettotulotaso. Myös silloin, kun toimintaa aiotaan jatkaa vähintään 10 vuotta ja ylimääräinen raha käytetään pitkäaikaisiin sijoituksiin. (Lindström 20.4.2017.)

Osakeyhtiö on edullinen voittovarojen keruupaikkana ja siihen kannattaa siirtyä vasta kun nettovarallisuutta on parin vuoden yksityiskulutuksen verran, tämä siis verotuksen kannalta. Liiketoiminnasta kertyneet varat kannattaa sijoittaa osakeyhtiön kautta ja se on tehokas oikein käytettynä. ”Kuitenkaan verotuksellisesta näkökulmasta yksityisliikkeissäkään ei ole mitään vikaa”, sanoo Joni Lindström. (Lindström 20.4.2017.)

3 Toimeksiantaja

Tätä opinnäytetyötä varten olen saanut toimeksiannon musiikkiyhtyeeltä, joka on kiinnostunut laajentamaan olemassa olevaa toimintaansa ja haluaa perustaa osakeyhtiön. He haluaisivat tietää mitä osakeyhtiön perustaminen vaatii ja missä vaiheessa se tulisi olemaan

heille ajankohtainen. Mitä hyötyä ja haittaa osakeyhtiön perustamisesta on verrattuna yhtyeen nykytilaan ja minkälaisia vinkkejä he saisivat välttääkseen sudenkuopat, joihin jotkut musiikkiyhtyeet ovat luultavasti osuneet.

Toimeksiantaja on pääkaupunkiseutulainen musiikkiyhtye. Yhtyeessä on kuusi jäsentä, ikähaarukaltaan vuosina 1988 ja 1989 välillä syntyneitä miehiä. Kokoonpanoon kuuluu laulaja, kaksi kitaristia, basisti, kosketinsoittaja ja rumpali. Esiintyessä yleisön edessä yhtye hyödyntää myös vierailevia taitelijoita, jotka tukevat laulajan osuuksia tai ovat mukana perkussionistin muodossa. Yhtye on perustettu kesällä 2006, mutta yhtyeen varsinainen äänimaailma, "soundi", alkoi löytymään vasta heidän työstäessä ensimmäistä levyään paria vuotta myöhemmin.

3.1 Toimeksiantajan toiminta tällä hetkellä

Yhtye esiintyy tällä hetkellä keskimäärin noin 20 - 30 kertaa vuodessa. Viime vuonna (2016) esiintymisiä yhtyeelle kertyi noin 25 kappaletta. Vuodelle 2017 esiintymisiä kertyy todennäköisesti hieman vähemmän, koska yhtye alkaa panostamaan enemmän isompiin ja kannattavampiin yhteistyötahoihin. Yhtye saisi esiintymisiä joka viikonlopulle, mikäli haluaisi, mutta ne olisivat pääsääntöisesti pienemmän areenan esiintymisiä ja ne eivät yhtyeitä hyödytä lähes lainkaan, ainakaan taloudellisesti.

Taloushallintonsa yhtye hoitaa tällä hetkellä laskuttamalla yhtyeen taustalle perustetun, laulajan omistaman, toiminimen kautta. Ohjelmistotoimisto ottaa myymiensä esiintymisten esiintymispalkkioista pienen osuuden ja jakelija myymistään albumeista. Toiminimen kautta yhtye järjestää myös satunnaisesti DJ-iltoja Tamperelaisessa rock musiikkiin keskittyvässä ravintolassa ja nämä illat ovat otettu hyvin vastaan. Live-esiintymisten ohessa yhtye myy fanituotteitaan itse esiintymispaikoilla ja verkossa. Verkkokaupassaan yhtye hoitaa fanituotteidensa myynnin itse, keikoilla heillä on mukana erillinen fanituotteiden myyjä ja muuten levymyynnistä vastaa jakelija, joka ottaa hoitamastaan myynnistä osuuden. Yhtye hallitsee nykyään myös harjoittelutilaansa päävuokralaisen muodossa.

Muutos ammattimaiseen toimintaan on ollut jatkuvaa ja tasaista, yhtyeen toiminnot ovat kasvaneet tasaisesti myös. Varsinaista tarvetta toiminnan laajentamiselle yhtyeellä ei tällä hetkellä ole, mutta yhtye ideoi tulevaisuutta ajatellen jatkuvalla syötöllä erinäisiä osa-alueita ja niiden laajentamista. Kotimaassa tapahtuvat esiintymiset myy kotimainen ohjelmatuotanto, mutta yhtye myy itsekin joitakin satunnaisia esiintymisiä. Ulkomaille yhtyeellä ei

ole tällä hetkellä mitään erityistä keikkamyymälää, mutta yhtye omaa yksittäisiä kontakteja, joten kansainväliset esiintymiset eivät ole täysin poissuljettuja tulevaisuudessa.

Kun mietitään yhtyeen toimintaa siitä näkökulmasta, kumpaan se enemmän kallistuu, harrastukseen vai ammattimaisempaan toimintaan, pitää yhtye toimintaansa niin sanotusti kultaisen keskittien toimintana. Harrastusta toiminta on siinä mielessä, että täysipäiväistä työtä musiikista on erittäin vaikea luoda tämän päivän Suomessa, ellei laajenna toimintaa riittävästi oikeille urille. Ammattimaisena yhtye pitää toimintaansa taas siinä mielessä, että esiintymispaikoille mennään tekemään työ ammattitaidolla ja parhaan taitonsa mukaan. Pääajatuksena on, että työ hoidetaan hyvin ja ammattitaidolla, hauskanpitoa toki unohtamatta. Musiikkitoiminta on yhtyeelle loppujen lopuksi se pakokeino jokapäiväisestä ”oravanpyörästä”.

Yhtyeen mukana esiintymisissä kulkee myös ääniteknikko ja valoteknikko. He ovat alan rautaisia ammattilaisia, joilla on usko siihen, mitä yhtye tekee ja he haluavat kehittää sitä omien mahdollisuuksiensa mukaan. Heillä on niin sanottu kiinteä keikkakohtainen palkka. Mukana kulkee myös fanituotteiden myyjä, joka ottaa palkaksi sovitun prosentin illan fanituotteiden myynnistä. Vierailevien taitelijoiden, teknikoiden ynnä muiden sellaisten palkkioista sovitaan aina tapauskohtaisesti. Vakituiset ja vierailevat teknikot saavat korvauksensa virallisia teitä, epävirallisille apukäsille ja vieraileville taiteilijoille korvaus maksetaan tapauskohtaisesti. Joskus virallista kautta, joskus riittää ilmainen pääsy illan esiintymiseen ja lämmin ruoka.

Aiempaa kokemusta yhtyeellä ei yritystoiminnasta ollut ennen laulajan perustamaa toimintaa. Yhtyeen laulajan harteille onkin tällä hetkellä langennut yhtyeen johtohahmon rooli. Hän hoitaa tehtävänsä niin huolella ja hyvin, että tällä hetkellä yhtye ei sotkeennu talouspuoleen ellei apua pyydetä erikseen. On ollut helpompi hoitaa talouspuolen asioita, kun yksi vastaa asioista juoksevasti, kuin että kaikki yhtyeenjäsenet yrittävät toiminimen kanssa tehdä taloudellisia päätöksiä. Kuitenkin muutkin yhtyeen jäsenet haluaisivat niin sanotusti kantaa kortensa kekoon ja jakaa laulajan vastuuta.

Osakeyhtiön perustamisesta on yhtyeen sisällä puhuttu paljonkin aiemmin, mutta yhtye on valmis myös tutustumaan muihinkin yhtiömuodon vaihtoehtoihin, mikäli ne ilmenevät toimintaan paremmin soveltuviksi. Osakeyhtiö on kuitenkin muodostunut eniten tutkituksi vaihtoehdoksi, mutta päätöstä muutokseen ei ole vielä tehty yhtyeen sisällä. Vastuun jakautuminen yhden jäsenen sijaan koko ryhmän kesken houkuttaisi osakeyhtiöön siirtymisessä ja yhtyeellä alkaa liikevaihtoa olla jo sen verran, että osakeyhtiöksi muuttaminen ei

heidän mielestään ole tällä hetkellä huono tai turha muutos verrattuna nykyiseen toiminnimuotoiseen toimintaan. Yhtye ei koe toimintansa muuttamista osakeyhtiö-muotoiseksi toiminnaksi kovin hankalana tai vaikeana asiana. Itse yhtyeen toimintaan he eivät usko sen vaikuttavan, mutta taloudellisista asioista vastaaville henkilöille muutos on varmasti konkreettisempi.

3.2 Toimeksiannon tavoite

Toimeksiannon tavoitteena on selvittää, onko vielä se hetki, jolloin heidän pitäisi alkaa miettimään osakeyhtiön perustamista. Ja myös se, onko joku muu yhtiömuoto sopivampi tällä hetkellä. Yhtye haluaa tietää onko heidän toimintansa jo siinä pisteessä, että järkevin tapa hoitaa talousasioita olisi osakeyhtiön perustaminen. Käytännön asiat, kuinka perustaa osakeyhtiö (mitä se vaatii, perustamisen vaikeus ja niin edelleen), ovat kiinnostuksen kohteena ja siihen yhtye haluaa saada vastauksen. Yhtyettä kiinnostaa myös tietää, kuinka muut musiikkiyhtyeet ovat hoitaneet talouspuolensa ja missä vaiheessa he ovat päättäneet siirtää toimintansa eri yhtiömuodoista juuri osakeyhtiöön, onko muutos ollut tarpeen ja sellainen, joka kannattaa.

4 Tutkimuksen toteutus

Kun tehdään tieteellinen tutkimus, on tärkeintä pohtia oikea tutkimusmenetelmä, jotta tieteellisen ongelman ratkaisuun ovat parhaat mahdolliset työkalut käytettävissä. Koska oma tutkimukseni ei vaatinut suurta vastaajamäärää, sillä tutkimusongelmani koskettaa niin pientä osuutta, valitsin tutkimusmenetelmäkseni laadullisen, eli kvalitatiivisen, tutkimusmenetelmän määrällisen, eli kvantitatiivisen, tutkimusmenetelmän sijaan. (Eskola & Suoranta 2008, 13.)

Valitsin tutkimusmenetelmäkseni laadullisen, eli kvalitatiivisen, tutkimusmenetelmän. Laadullisen tutkimuksen tarkoitus on auttaa tutkittavan asian ymmärtämisessä syvällisesti ja pohtien. Oman arkiajattelun reflektoinnin avulla tai tieteelliseen tutkimuskirjallisuuteen perehtymällä alkaa syvälinen ajatteluprosessi ja tutkimusongelman pohtiminen.

Ensimmäisenä kävin läpi älyllisen ihmettelyn välivaiheen, jossa koin halun saada tietää tämän opinnäytetyöni aiheesta enemmän. (Eskola & Suoranta 2008, 34.) Aloitin laadullisen tutkimustyön tekemisen asettamalla tavoitteen ongelman ratkaisemiseksi. (Eskola & Suoranta 2008, 36.) Tavoitteeni oli tutkia, onko toimeksiantajallani tällä hetkellä tarvetta tai kannattavuutta perustaa osakeyhtiö ja mikäli on, kuinka sen kanssa kannattaa toimia ja mikäli ei, niin mikä olisi paras mahdollinen vaihtoehto yhtiömuodoksi tällä hetkellä. Tämän

jälkeen havainnoin ja keräsin informaatiota saadakseni aineistoa kasaan, jotta pystyin syvällisesti asiaa analysoimaan. (Eskola & Suoranta 2008, 85.) Aineistoa keräsin haastattelemalla eri yhtyeitä, jotta saisin hieman kuvaa musiikkimaailmasta ja siitä, kuinka asiat alalla toimii. Tärkein aineiston keruu tapahtui haastattelemalla yhtyettä, jolla on ollut osakeyhtiö 10 vuoden ajan. Kävin läpi oman ajatteluni mallin, jossa jalostin tavoitteeni tutkimusongelmaksi, valitsin aineiston keruutavan, analysoin ja tein päätöksen. Lopuksi vielä reflektoin koko prosessia. (Eskola & Suoranta 2008, 145.)

Saavuttaakseni syvemmän ymmärryksen tutkimusongelmaani käytin kahdenlaisia väyliä päästäkseni haluttuun lopputulokseen ja saadakseni vastauksen ongelmaan. Käytin toiminnallista, arkiajatteluun perustuvaa kehittävää tutkimusta (induktiivinen, yksittäisestä yleiseen), jossa järjen ajattelu antaa vastauksen tutkimusongelmaan; käytössä ei ole mitään mallia, vaan aineisto jäsenyi oman päättelyn ja tulkinnan perusteella. Tieteellinen teoreettiseen paradigmaan perustuva tutkimus (deduktiivinen, yleisestä yksittäiseen), jossa käytössä oleva ”malli”, teoria tai viitekehys antavat vastauksen tutkimusongelmaan, oli myös yksi lähestymistapani ymmärtääkseni tutkimusongelmani. (Tuomi & Sarajärvi 2009,95.)

Aloitin aineiston keruun tekemällä haastatteluja. Haastattelin yhtyettä, jolla on jo osakeyhtiö sekä muita yhtyeitä, joilta sain syvällisempää ymmärrystä musiikkimaailmaan ja siihen, kuinka siellä toimitaan. Valmistauduin haastattelujen tekemiseen tekemällä listan kysymyksistä, joihin halusin vastauksen. (Liite 1). Dokumentoin haastattelut kirjoitettuun muotoon, jotta pystyin myöhemmin syventymään kerrottuun. Koen, että haastatteluillani saavutin saturaatiopisteen, jossa mitään uutta ja relevanttia informaatiota en enää saavuttanut. (Eskola & Suoranta 2008, 63; Tuomi & Arajärvi 2009, 87.)

Saturaatiopisteen saavutettuani olin valmis aloittamaan tutkimusongelman ratkaisun induktion (oma itsenäinen arjen ajattelu) avulla. Tärkeintä tutkimusongelman reflektoinnissa oli arvioida omaa tutkimustani niin kuin olisin ollut sen ulkopuolinen tarkastaja. (Eskola & Suoranta 2008, 148.) Yritin kyetä huomaamaan omat virheeni ja epäjohtonmukaisuuteni, kuin myös onnistumiseni. Pohdin ratkaisua perehtymällä olemassa oleviin malleihin, samalla kuitenkin omaa ratkaisua hakien, etiikkaa ja sen periaatteita unohtamatta.

Valitsin tämän tutkimusmenetelmän, jotta voin syvällisesti ymmärtää tutkittavaa ilmiötä ja selittää ilmiön merkitystä ja tarkoitusta saadakseni kokonaisvaltaisen ja syvemmän käsityksen. Laadullinen tutkimus nimittäin antaa tilaa tutkittavien henkilöiden näkökulmille ja

kokemuksille, sekä perehtyy ilmiöön/ongelmaan liittyviin ajatuksiin, tunteisiin ja vaikutuksiin. Eli kyseessä olevalle toimeksiannolleni ja tutkimusongelmalleni paras mahdollinen tutkimusmenetelmä.

5 Haastattelu

Tähän opinnäytetyöhöni haastattelin musiikkiyhtyettä, joka on perustettu n. vuonna 2000 Jyväskylässä. Yhtye on tätä nykyä viisi jäseninen, ennen jäseniä oli kuusi kappaletta. Vuonna 2003 yhtye äänitti ensimmäisen tuotoksensa, demon joka sisälsi neljä kappaletta. Samana vuonna tuli levytyssopimus ja debyyttialbumi. Vuonna 2005 yhtye vieraili jopa Suomen singlelistallakin. Yhtye on julkaissut kuusi albumia ja esiintyy tiuhaan, suurimaksi osaksi yhtyeen kiertueet ulottuvat Suomen rajojen ulkopuolelle. Osakeyhtiö yhtyeellä on ollut olemassa noin 10 vuotta ja sen toimitusjohtajana toimii yhtyeen laulaja.

5.1 Haastattelun tulokset

Yhtye perusti osakeyhtiön, koska esiintymisiä alkoi tulla paljon enemmän aiempaan verrattuna ja jotta tulonlähteet, jotka tulevat monesta eri paikasta (esimerkiksi paitamyynti, keikkamyynti, levymyynti) eivät mene verokorttien kautta jokaiselle jäsenelle. Yhtye koki säästävänsä osakeyhtiön perustaessaan, sillä ennen osakeyhtiön perustamista käytössä olivat jokaisen omat freelancer-verokortit. Aluksi yhtye mietti muitakin yhtiömuotovaihtoehtoja, mutta osakeyhtiö tuntui yhtyetoiminnan kannalta helpoimmalta ratkaisulta. Osakeyhtiön perustamisen helppous oli olennaisin syy siihen miksi osakeyhtiö perustettiin. Toimimalla näin he eivät joudu vastaamaan omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan mahdollista tappioista. Ja kun kyseessä on yhtyeen niin sanotut yhteiset rahat, on osakeyhtiö halvin vaihtoehto tähän. Helpottava asia osakeyhtiössä on myös se, että koska yhtyeen tulolähteitä tulee välillä ympäri maailman, kaikki lähteet kerääntyvät samaan pottiin. Seuranta helpottuu. Yhtiötä tarvitaan myös erilaisten tukien hakemiseen säätiöiltä. Mikäli yksityishenkilö koittaisi hakea säätiöiltä tukea, ei sitä välttämättä myönnettäisi, osakeyhtiön ollessa kyseessä tuet myönnetään huomattavasti helpommin. Yhtyeen oma toiminta täten helpottuu ja rahoitusta tulee esiintymisiin helpommin. Tukia ei edes myönnetä, jos yhtye toimii eri verokorteilla ilman taustallaan olevaa yhtiötoimintaa.

Osakeyhtiö tuli kyseeseen siinä vaiheessa, kun yhtyeellä alkoi olemaan suunnilleen 170 esiintymistä vuodessa. Myös toiminnan laajentuessa oli tarve jollekin paremmalle ratkaisulle, kuin jokaisen omat verokortit. Yhtye sanookin kannattavansa osakeyhtiön perustamista varsinkin siinä vaiheessa, kun esiintymisiä alkaa olla noin sata kappaletta vuodessa

tai liikevaihto on noin 100 000 euroa, jotta osakeyhtiöstä olisi kaikista suurin hyöty. Osakeyhtiön hyviin puoliin lukeutuu yhtyeen mielestä rahaliikenteen pyörittämisen helppous ja tukien hakeminen. Huonoina puolina yhtye mainitsee byrokratian, joka yhtiön pyörittämisen takana on. Osakeyhtiön tuloksesta toki riippuu tämä, mutta tärkeää on myös pitää huoli että yhtiön tili ei saa koskaan olla tyhjänä, sillä se voi aiheuttaa turhia kuluja. Tilillä on oltava katetta, jotta kulut saadaan katettua, oli muuta rahaliikennettä yhtiössä sillä hetkellä tai ei.

Kysyttäessä, perustaisivatko he osakeyhtiön uudelleen, jos saisivat nyt päättää asiasta 10 vuotta jälkeenpäin katsoen, he vastaavat vieläkin olevansa osakeyhtiön perustamisen kannalla. Toki he myöntävät, että osakeyhtiön asioita olisi voinut muutaman vuoden aikana hoitaa paremmin näin jälkikäteen katsoen, sillä byrokraattisten asioiden opettelussa meni aluksi aikaa. Mutta ehdottomasti osakeyhtiö on ollut heidän yhtyeelleen ja elinkeinotoiminnalleen se oikea vaihtoehto.

Suosittelisiko yhtye osakeyhtiötä aloittelevalle yhtyeelle, tai muuten pienemmässä skaalassa toimivalle yhtyeelle? Vastaus tähän on, että ei. Perusteluna käytettiin sitä, että yhtiön hoitamisessa on niin iso vastuu. Mikäli yhtye on sellainen, joka tekee vaikka suunnilleen 20 esiintymistä vuodessa eikä saa isoja palkkioita, ei osakeyhtiön perustaminen ole vaivan väärsti. Sitten vasta tosiaan, kun toiminta laajenee sataan esiintymiseen vuodessa tai 100 000 euroon vuodessa, osakeyhtiö on jo kannattavaa ja hyödyllistä. Suomen pikkukaupungeissa soittavat yhtyeet eivät välttämättä ole optimaalisia osakeyhtiötä yhtiömuotona olevaa vaihtoehtoon. Myös se aloittelevan tai yhtiömuodon muutosta suunnittelevan yhtyeen pitää ottaa huomioon, että varojen jakaminen on myös asia jota on tärkeää miettiä. Vaikka yhtyetoiminta on alkanut harrastuksena, on yhtiötoiminta otettava vakavasti. ”Ei pidä olla siinä luulossa, että jos on yhtiö joka tuottaa edes jotain rahaa, että rahat automaattisesti pistetään jakoon ja tilit tyhjiksi”, toteaa yhtyeen laulaja. Osakeyhtiössä yhtiön nettovarallisuutta on kasvatettava, jotta toiminnasta tulee kannattavaa ja tämä on pitkäjänteistä työtä. Yhtye sanookin, että pienemmän luokan toiminnalle vaihtoehtoja löytyy ja kannattaa harkita muita vaihtoehtoja kuin osakeyhtiö. Palveluita, jotka hoitavat rahapolitiikan löytyy kyllä. Vaihtoehtoja pienemmän toimintakaavan yhtyeille on mm. ohjelmatoimistot, joiden kautta rahapolitiikka kulkee ja verokortilla maksetaan palkkiot. Toiminimi on myös varteenotettava vaihtoehto, osuuskuntaa unohtamatta. Pienimuotoisemmassa toiminnassa edellä mainitut tulevat kannattavimmaksi vaihtoehdoiksi verrattaessa osakeyhtiöön.

Mikäli yhtye kuitenkin haluaa kaikesta huolimatta perustaa osakeyhtiön, sanoo yhtye neuvoina sen, että osakeyhtiöstä kannattaa pitää äärimmäisen hyvää huolta. Sillä jos asiat

hoidetaan vähänkään huonosti, voi tulla yllättäviä yllätyksiä vastaan, jotka maksavat turhaan rahaa yhtiölle. Arvonlisäveron kanssa kannattaa olla myös äärimmäisen tarkkana, varsinkin jos yhtye matkustaa eri maiden välillä ja arvonlisäverokannat vaihtelevat. Ensimmäinen ja tärkein asia, jonka yhtyeen on hankittava osakeyhtiön perustamisen jälkeen, on hyvä kirjanpitäjä, joka tuntee edes vähän kyseessä olevaa elinkeinotoiminnan alaa. Yhtyeen on sitouduttava osakeyhtiön suuressa määrin ja suhtauduttava siihen vakavasti, jos he haluavat saada yhtiön kannattamaan, sillä kyseessä ei ole enää harrastelijamainen toiminta vaan ammattimainen.

Osakeyhtiön perustaminen on haastatellun yhtyeen kohdalla helpottanut asioita, mutta on osakeyhtiössä huonotkin puolensa. Se voi nimittäin vaikuttaa yhtyeen henkilökemioihin negatiivisesti. Tämä onkin tärkeä huomio, sillä yhtyeen henkilökemia on yksi tärkeä osa-alue tällä elinkeinonalalla. Syy henkilökemioiden negatiiviseen kiristymiseen on siinä, että kun yhtyeessä yhdellä henkilöllä on vetovastuu (niin sanottu toimitusjohtajan asema), ja mikäli tämä henkilö ei hoida työtehtävänsä kunnialla, kiristää se muiden osakeyhtiön osakkaiden välejä. Kyse on kuitenkin kaikkien osakkaiden yhteisistä rahoista. Vastuiden jakaminen ja hallinto on syytä hoitaa kunnolla.

Itse osakeyhtiön perustamisprosessin yhtye kuvaa olleen todella helppo. Osakeyhtiön perustaminen vaati pienen pääoman (2500 euroa), jonka he sijoittivat. Vakuudeksi he laittoivat myös soittimia ja vahvistimia. Yhtye on vakaasti sitä mieltä, että itse perustamisprosessissa aloittelevalla tai yhtiömuodon muutosta suunnittelevalla yhtyeellä ei tule olemaan minkäänlaisia vaikeuksia, sillä se oli todella helppoa eikä vaatinut kummoista panostusta. Myös se, että pankkien kanssa ei tarvinnut toimia teki asiasta helpompaa. Yhtiön kun ei tarvitse missään vaiheessa olla niin sanotusti fyysinen (verrattuna vaikka yritykseen, jonka toimialana on elintarvikeala ja silloin tarvitaan liiketila).

Yhtiön perustamisen yhteydessä yhtye valitsi joukostaan toimitusjohtajan, joka hoitaa yrityksen juoksevat asiat. Yhtye koki tämän lähtökohdan helpoimmaksi ja selkeimmäksi. Toimitusjohtajan tehtävät vaihtelevat sen mukaan, kuinka aktiivisena yhtye on. Musiikkimaailmassa osakeyhtiön pyörittäminen vaihtelee ja on kausiluonteista, jos sitä vaikka vertaa johonkin elinkeinonharjoittajaan, jolla on kivijalkaliike ja toiminnot lähestulkoon samoja joka kuukausi. Silloin, kun yhtye on esimerkiksi tehnyt kiertueen, oli se sitten ulkomaissa tai kotimaassa, jää toimitusjohtajan tehtäväksi käydä läpi yhtiön kirjanpito. Täydelliseen kirjanpidon läpikäymiseen kuuluvat eri toimet, jotta yhtiöllä on talouspuoli kunnossa.. Kuitit arkistoidaan, kulut ja tulot merkitään, tehdään kirjanpitoaineisto ja lähetetään se kirjanpitäjälle. Huolehditaan verojen maksusta ja ilmoitusten täytöstä. Yhtye on esimerkiksi tällä hetkellä saanut verovapauden Yhdysvaltoihin, joten joskus käy niin, että kiertueen jälkeen (mikäli

se on suuntautunut Pohjois-Amerikkaan), yhtye on joutunut käymään niin sanottua paperisotaa saadakseen veroja takaisin. Toimitusjohtajan tärkeimpiä asioita onkin seurata yhtiön kirjanpidon oikeellisuutta ja huolehtia verotuksellisia asioita - tärkeintä on pitää verottaja tyytyväisenä. Yhtyeellä on ollut verottajan kanssa aiemmin joitain pieniä ongelmia paitamyynnistä EU-alueen sisäpuolella. Laki ei ole tästä asiasta täysin yksiselitteinen, joten eri maat tulkitsevat tämän eri tavoin. Kun yhtye lähtee kiertueelle, heillä on mukanaan paitoja, joita on tarkoitus myydä kiertueen aikana esiintymisten yhteydessä. Paidat ovat tehty kuitenkin EU-alueella, joten arvonlisävero on maksettu jo painovaiheessa. Toisinaan jotkut maat yrittävät vielä myyntivaiheessa periä arvonlisäveroa uudelleen, jolloin yhtiö joutuisi maksamaan arvonlisäverot tuplaten. Joten verotuksellisiin asioihin on hyvä kiinnittää huomiota ja huomioida, että jotkut maat voivat tulkita lakeja eri tavoin. Tietämystä asioista pitää kerryttää huomattavan paljon, jotta yhtiö ei menetä varoja turhiin asioihin ja toiminta pysyy järkevänä ja oikeudenmukaisena.

Yhtye ei nosta varoja ulos yhtiöstä osinkojen tai palkan muodossa. Heille on tärkeämpää pitää pääomaa yhtiössä sisällä ja täten kasvattaa nettovarallisuuttaan. Palkan noston ja osinkojen nostamisen sijaan yhtiö käyttää päivärahoja hyväkseen. Yhtyeen esiintymistoiminta, eli niin sanottu työ, painottuu 97 prosenttisesti ulkomaille, joten ulkomaanpäivärahat ovat kätevin tapa nostaa varoja yhtiöstä. Maakohtaisesti päivärahat ovat reiluja päivää kohden ja kun näitä päiviä alkaa olemaan satoja kappaleita yhtyeen jokaisella henkilöllä, on verottoman ”palkan” maksaminen täten mahdollista sekä kannattavaa. Päivärahoja kertyykin yhtä osakasta kohden aika paljon. Halvemmaksikin päivärahoilla pelaaminen käy, sillä yhtiöstä ei tarvitse maksaa ulos palkkoja ja täten verojakaan ei tarvitse maksaa paljoa. Päivärahat ovat verottomia ja ne maksetaan takautuvasti ja tähän on jokainen yhtyeen jäsen tyytyväinen.

Omistussuhteet ja äänivalta on jaettu yhtiössä lähestulkoon tasapuolisesti. Jokaisella jäsenellä on sama määrä osakkeita. Toimitusjohtajalla ja kahdella muulla hallituksen jäsenellä on ollut nimenkirjoitusoikeus, eli prokura. Osakkaiden ja osakkeiden määrään tulee kuitenkin muutos, sillä yhtyeen ja yhtiön jäsenistöön on tullut vaihdos. Tällä hetkellä yhtiön osakkeita jakamassa seitsemän henkilöä, henkilöstön vaihdoksen myötä jäljelle jää kuusi. Mikäli uusi yhtyeenjäsen tulee mukaan yhtiön toimintaan, olisi osakkeenomistajia jälleen seitsemän. Tämän asian tullessa ajankohtaiseksi yhtyeen pitää kuitenkin huomioida, kuinka yhtyeen jäsenen lähtötilanteessa on kannattavinta toimia. Lahjoitetaanko osakkeet takaisin yhtiölle, jolloin pitää huomioida mahdolliset lahjaverot. Mikäli osakkeet myydään, voi siitäkin tulla suuret verot maksettavaksi. Osakkeiden hankinta-arvo ollut 360 euroa, 10 vuoden jälkeen osakkeiden arvo huomattavasti suurempi sillä arvo määräytyy liikevaihto-

kurssin mukaan. Yhtye joutuu nyt miettimään verotukselliselta pohjalta parasta vaihtoehtoa jokaiselle jäsenelle ja omistussuhteita myös uuden jäsenen tullessa mukaan. Vinkkinä osakeyhtiön perustamista harkitsevalle yhtyeelle haastattelemanani yhtye sanookin, että mahdollisiin muutoksiin jäsenistössä tai toiminnassa kannattaa valmistautua etukäteen. Vaikka esimerkiksi tekemällä osakassopimus, jossa huomioidaan kaikki mahdolliset riskit, joita yritystoiminnassa voi tulla vastaan.

6 Yhtiömuodon muutos toimeksiantajalle

Kun aloitetaan mitä tahansa liiketoimintaa, pitää ensimmäiseksi asiaksi pohtia sitä, mikä yhtiömuoto on kyseiselle liiketoiminnalle tarpeen. Yhtiömuotoja on monia, on osakeyhtiötä, henkilöyhtiötä, osuuskuntia sekä yksityistä elinkeinon harjoittamista toiminimellä. Tärkein asia yhtiömuodon valinnassa onkin kyseisen liiketoiminnan tarpeet ja tavoitteet. Onko tavoitteena jatkuva ja pitkäjänteinen kasvu, rahantarpeen suuruus, tavoitellaanko pienempää vastuunjakoa elinkeinotoiminnan harjoittajien kesken, vai onko tarkoitus toimia yksin ja olla vastuussa kaikesta yritystoiminnasta omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan.

Toimeksiantajani kohdalla on tärkeää miettiä tarkoin, kuinka kukin yhtiömuoto soveltuu heidän toimintaansa ja kuinka paljon he ovat valmiita ottamaan riskejä ja vastuuta. Kuinka vastuu jakaantuu ja mitä velvollisuuksia yhtiömuodon muuttaminen tuo mukanaan. Tärkeiksi kysymyksiksi tulevat myös ne, kuinka he haluavat nostaa varoja yhtiöstä, halutaanko rahaa saada nopeasti ulos ja onko heillä tarvetta hakea tukia esiintymisiin.

Talouselämän artikkelissa ”Rock on parasta bisnestä” (Salo 2006.) Nightwish- yhtyeen rumpali ja ”bisnesaivo” Jukka Nevalainen listaakin ohjenuoraa yhtiöittämistä suunnitteleville yhtyeille. Hänen mukaansa osakeyhtiö kannattaa perustaa vasta, kun yhtyeellä on sekä kotimaista että kansainvälistä menestystä takanaan ja sen on oltava myös kestävä. Hän muistuttaa, että bisneksenkiilto silmissä ei synny hyvää tulosta, vaan yhtyeiden on tärkeää laittaa musiikki etusijalle. Sitoutuneisuus ja ammattimaisuus ovat myös hänen mukaansa tärkeitä asioita yritystoimintaan lähtöä ajatellen ja hän antaa neuvon kääntyä oman levy-yhtiön puoleen, josta neuvoja yhtyeen yhtiöittämiseen saa varmasti. ”Äärimmäisen tärkeää on myös hankkia hyvä kirjanpitäjä tai muu taloushallinnon ammattilainen”, hän muistuttaa.

6.1 Vastuunjako, sopimukset ja varojen nosto

Toimeksiantajani kohdalla vastuunjako lepää tällä hetkellä laulajan harteilla. Mikäli he haluavat jakaa taloudellista vastuuta ja päätäntävaltaa muiden yhtyeen jäsenien kesken, tulee valita joko osuuskunta tai osakeyhtiö. Osakeyhtiötä perustettaessa on perustettava hallitus, joka helpottaa päätöksen tekoa ja jakaa vastuuta muille jäsenille. Sama on perustettava myös osuuskunnassa.

Mikäli katsomme toimeksiantajani tilannetta vastuunjaon näkökulmasta, suosittelen heille joko osakeyhtiötä tai osuuskuntaa. Heillä kun on halu jakaa vastuuta laulajalta pois ja päästä pois henkilökohtaisesta vastuusta yrityksen taloudellisiin toimintoihin. Mutta tässä asiassa toimeksiantajani pitää pohtia tarkkaan se, kuinka he meinasivat byrokraattiset asiat hoitaa. Osuuskunta tai osakeyhtiö kun eivät ole byrokraattisesti niitä helpoimpia vaihtoehtoja. Pitää valita hallitus, kuten aiemmin mainitsin, valita hallituksen puheenjohtaja tai toimitusjohtaja (mikäli he eivät toisin yhtiöjärjestyksessä määrää). Yhtiön kirjanpito täytyy hoitaa ja varainhoidon valvonta järjestää asianmukaisesti. Hallinto on paljon muodollisempaa ja tarkempaa, kuin toimeksiantajallani tällä hetkellä toiminimen kanssa toimiessa. Kun yhtiö on perustettu, tulee toiminnasta huomattavasti ammattimaisempaa tähän mennessä koettuun. Onko toimeksiantajani valmis hoitamaan yhtiön asiat ammattimaisella otteella?

Toimeksiantajani on hyvä ottaa huomioon myös erinäiset sopimukset ja niiden vaikutukset yhtiömuotoa valitessa. On hyvä tehdä esimerkiksi osakassopimus, jotta siinä voidaan sopia menettelytapa eri asioiden tapahtuessa. Esimerkkinä voin kertoa erään yhtyeen kokemuksen, jossa yhtye oli perustanut osakeyhtiön ja laulaja oli antanut yhtiön hallittavaksi laulujen omistusoikeudet. Lopputulemana yhtyeen laulaja oli potkittu pois yhtiön hallituksesta ja yhtyetoiminnasta ja hän täten menetti omien kappaleidensa immateriaalioikeudet. Tämän yhtye olisi välttänyt, jos he olisivat alusta alkaen tehneet osakassopimuksen, jossa olisivat sopineet erinäisistä tilanteista, joita yhtyetoiminnassa voi tulla vastaan.

Osakassopimuksessa voidaan sopia kuinka menetellään, kun yhtyeen merkittävä jäsen haluaa lähteä yhtyeestä ja yhtiöstä, jäsen kuolee tai tapahtuu jotain muuta yllättävää. Ilman osakassopimusta yhtyeestä ja yhtiöstä pois haluava jäsen voi vaikka myydä omat osakkeensa yhtiöön ja yhtyeeseen kuulumattomalle henkilölle ja täten aiheuttaa epästabiliutta yhtyeen ja yhtiön toimintaan.

Mikäli toimeksiantajani haluaa perustaa osakeyhtiön, täytyy heidän miettiä myös kustannussopimuksellisia asioita. Mikäli säveltäjä- ja sanoittajamuusikot näin haluavat tehdä,

voivat he luovuttaa kappaleidensa oikeudet yhtiön käyttöön kustannussopimuksen avulla. Yhtiö omistaa kappaleiden oikeudet ja voi lisensoida niitä eteenpäin erilaisiin käyttötarkoituksiin. Tästä tulee yhtiölle lisää tuloja, mikä taas tekee yhtiön pyörittämisestä kannattavampaa. Toimeksiantajan on kuitenkin otettava tästä aspektista lisää selvää ja punnita asian kannattavuus verrattuna huonoihin puoliin. Osuuskunta voi olla myös immateriaalioikeuksien hallitsija.

Jos toiminimellinen yksityisliikettä pyörittävä henkilö haluaa saada yrityksestään rahaa ulos voi hän tehdä sen yksityisnostoina, mutta palkkaa hän ei saa itselleen maksaa. Mikäli toimeksiantajani tavoitteena on saada rahaa nopeasti yrityksestä ulos ja pienemmällä verokannalla, suosittelen heille toiminimenä jatkamista. Osakeyhtiössä varojen nostaminen ei ole kannattavaa alkuvaiheessa, sillä yrityksen on hyvä kasvattaa omaa pääomaansa ja nettovarallisuuttaan, jotta varat voidaan nostaa ulos osinkoina. Toki osuuskunta ja osakeyhtiö voivat maksaa jäsenilleen palkkaa, mutta se maksaa verotuksellisesti ollen kallista, joten sitä en toimeksiantajalleni suosittelen.

Toiminimellisen verotus on progressiivista, joten mitä enemmän tienataan, sitä suurempi on verotus. Jos toimeksiantajani liikevaihto ei ole erityisen suurta, verrattuna esimerkiksi 100 000 euron liikevaihtoon, tulee toiminimellinen yksityinen liikkeenharjoittaminen halvemmaksi verotukselliselta näkökannalta. Näin siis, mikäli osakeyhtiöstä halutaan ottaa varoja ulos. Mikäli toiminimellä he tienavat paljonkin, mutta nettovarallisuus on matala, tällöin heille kohdistuu suurin verorasitus. Matalimman verorasituksen he saavat, mikäli ansiotulo on noin 20 000 euroa ja loput ovat pääomatuloa. Mikäli he menevät yli tuon, tulee osakeyhtiö halvemmaksi vaihtoehdoksi. Myös liikevaihdon ollessa hieman pienempää on osuuskunta vaihtoehtona, mikäli varoja ei sieltä haluta ulos nopealla tahdilla.

6.2 Yhtiömuodon sopivuus ja vaihdon kannattavuus

Tällä hetkellä yhtyeen toimintaa, on toiminimi tai osuuskunnan perustaminen järkevimmit vaihtoehdot. Mikäli yhtyeellä olisi enemmän liikevaihtoa ja suurempi taloudellinen kasvu, olisi yhtiömuodon vaihtaminen osakeyhtiöön ajankohtainen. Tällä hetkellä toiminimellinen toiminta on kannattavaa myös verotuksellisessa mielessä, sillä osakeyhtiötä verotetaan kovemmin kuin toiminimeä. Tärkeää on ottaa huomioon myös se, mikä on yhtyeen jäsenien rahantarve. Osakeyhtiö on hankala ensimmäisinä vuosina, sillä nettovarallisuutta tai voittovaroja ei ole vielä kertynyt yhtiöön. Järkevin vaihtoehto se on silloin, kun rahantarve on selvästi pienempi kuin nettotulotaso.

Pohdittavaksi tulee nyt vastuun jakautuminen. Halutaanko yhtyeessä jatkaa niin, että vastuu on vain ja ainoastaan laulajalla ja hänen henkilökohtaisella omaisuudellaan, vai jaetaanko vastuuta miten yhtyeen jäsenien kesken. Osakeyhtiön ja osuuskunnan hyviä puolia ovat vastuun jakaminen muiden yhtyeen jäsenien kesken. Täten laulajan ei tarvitse olla yksin vastuussa kaikesta, vaan yhtye voi perustaa hallituksen, joka on vastuussa juoksevista asioista ja päätöksenteosta. Kellään ei ole näin myöskään oma henkilökohtainen taloutensa kiinni yhtiön varoissa ja toiminta ei ole niin riskialtista henkilökohtaisen talouden näkökulmasta.

Osuuskunnan perustaminen on siis varteenotettava vaihtoehto, mielestäni tällä hetkellä jopa parempikin kuin osakeyhtiö. Sillä osuuskunta ei ole voittoa tavoitteleva, mutta on myös rajoitetun vastuun ja pienen alkupääoman yhtiömuoto. Osuuskunnan avulla toimikiantajani saa rajattua vastuuta pois laulajan toiminimestä. Toiminta konkretisoituu myös ammattimaisemmaksi, kun takana on kaikkia yhtyeen jäseniä koskettava toiminta. Yhtyeen esiintymisten määrän ja toiminnan ollessa vielä suhteellisen pientä, verrattuna haastattelemaani yhtyeeseen, osuuskunta on helpoin tapa päästä alkuun yritysmaailmassa. Osuuskunnasta voi muuttaa yhtiömuotoakin helposti osakeyhtiöksi. Toiminimellinen kun ei voi muuttaa yhtiömuotoaan, mutta voi tulla osaksi toista yhtiötä apportin muodossa. (Kuva 3.)

	Toiminimi	Osakeyhtiö	Osuuskunta
Rajoitettu taloudellinen vastuu		x	x
Täysi taloudellinen vastuu	x		
Vähäinen byrokratia	x		
Suuri byrokratia		x	x
Helppo perustaa	x	x	x
Sopii pienelle liikevaihdolle	x		x
Sopii isolle liikevaihdolle		x	
Palkan nosto		x	x
Nopeaan rahantarpeeseen	x		
Yhtiömuodon voi muuttaa helposti toiseen		x	x

Kuva 3. Eri yhtiömuotojen vertailua.

Osakeyhtiön hyviä puolia on se, että vastuu rajataan ja sen perustaminen on helppoa. Mikäli yhtyeellä on paljon esiintymisiä ja monia tulonlähteitä, helpottaa yrityksen perustaminen siinä, että kaikki varat ohjautuvat samaan paikkaan. Tämä helpottaa rahavirtojen seuraamista huomattavasti. Kuitenkaan tällä hetkellä en koe toimeksiantajani toiminnan olevan niin suurta, että osakeyhtiön perustaminen olisi ajankohtainen tai kaiken vaivannäön arvoista. Siinä vaiheessa, kun toimeksiantajallani alkaa olemaan se noin 100 esiintymistä vuodessa ja yhtye on alkanut kasvattamaan menestystään kansainvälisestikin, kannattaa osakeyhtiön perustaminen. Tai mikäli yhtyeen liikevaihto lähestyy 80 000 - 100 000 euroa vuodessa, on silloin osakeyhtiöstä kaikista suurin hyöty. Osakeyhtiön hyvät puolet ovatkin rahaliikenteen pyörittämisen helppous ja se, että sen avulla voi erinäisiltä säätiöiltä hakea tukea esiintymisiin. Mikäli toimeksiantajani haluaa hakea tukea säätiöiltä, on osakeyhtiö siinä mielessä paras vaihtoehto, tukia kun eivät yksityishenkilöt saa. Useimmiten tuet haetaan ulkomailla tapahtuviin esiintymisiin, joita toimeksiantajallani ei tällä erää ole mutta tämä toimeksiantajani on hyvä pitää mielessä mahdollisia tulevaisuuden ulkomaan esiintymisiä ajatellen. Kuitenkaan tukien saamisen näkökulmasta en koe toimeksiantajani tarvitsevan osakeyhtiötä taakseen. Suomessa keikkaa tekeville osakeyhtiö ei välttämättä ole kaiken sen vaivan väärti, vaan silloin kannattaa miettiä muita vaihtoehtoja, kuten esimerkiksi ohjelmistotoimistojen palveluita freelancer-verokortillisena toimintana tai osuuskunnan perustamista tai, kuten toimeksiantajani, jatkaa toiminimellisenä yksityisliiketoimintana. Ne ovat kannattavampia verrattuna osakeyhtiön toimintaan. Mikäli toimeksiantajani kuitenkin haluaa perustaa osakeyhtiön, on heidän huolehdittava siitä hyvin ja pidettävä yrityksen talouspuoli kunnossa, jotta ei tule ylimääräisiä yllätyksiä (esimerkiksi verotuksen muodossa), joista yritys joutuu maksamaan turhaan.

Mikäli toimeksiantajani odottaa vielä hetken toimintansa kasvamista nähdäkseen suunnan, johon heidän toimintansa on etenemässä, on yhtyeellä mitä todennäköisimmin myöhemmin rahkeita osakeyhtiön perustamiseen. Osakeyhtiössä on paljon vastuuta ja byrokratiaa, joten yhtyeen pitää miettiä tarkoin ovatko he siihen todella valmiita. Toimeksiantajan liikevaihdon pitää olla suurempaa, jotta osakeyhtiö tulee verotukselliselta näkökannalta järkeväksi. Kattaako heidän tämänhetkinen tulovirta mahdolliset kirjanpito- ja muut kulut? Vaaditaan enemmän oheismyyntiä ja liikevaihtoa yhtiömuodon muutoksen kannattavuuteen. Osakeyhtiössä kun pitää ottaa huomioon pitkäntähtäimen suunnitelmat ja liikevaihtoa pitää olla sen verran, jotta nettovarallisuutta voidaan kasvattaa tarpeeksi, jotta osakeyhtiö olisi kannattava ja yhtiöstä voisi nostaa ulos osinkoja. Koen henkilökohtaisesti, että vielä aika ei ole toimeksiantajalleni kypsä.

7 Yhteenveto

Muusikontyö on väistämättä muutakin kuin pelkkää soittamista ja musiikin tekemistä, joten tarve yrityksen perustamisen miettimiselle on erittäin oleellinen asia. Huomioitavaa on kuitenkin, että byrokratia ei välttämättä vähene, kun yhtiön perustaa. Jotkut asiat helpottuvat (esimerkiksi verotus), mikäli toimintaa pyöritetään esimerkiksi osakeyhtiön kautta. Yhteisen yrityksen pyörittäminen edellyttää ehdotonta luottamussuhdetta muihin yhtiökumppaneihin.

Musiikkiyhtyeiden yhtiömuodon valintaa tai musiikkiyhtyeiden perustamista yrityksistä ei ole tällä hetkellä vielä kovinkaan paljon tutkimustietoa. Aihe on suhteellisen uusi tällä elinkeinotoiminnan alalla, kuitenkin alati kasvava ja mielenkiintoa useissa yhtyeissä herättävä. Koska vain muutama yhtye on päätenyt perustamaan osakeyhtiön toimintansa taustalle, on mahdollinen vastaajajoukko suppeahko. Tutkimukseni perustuu avovastauksiin ja on otettava huomioon, että tällöin kyseessä on kysymyksiin vastaajan omat henkilökohtaiset kokemukset yritystoiminnan perustamisesta ja sen toiminnasta. Mikäli tutkimusmenetelmänä olisin käyttänyt kvantitatiivisia, määrällisiä, tutkimusmenetelmiä olisi vastaajamäärä voinut olla isompi, mutta en koe että siitä olisi saanut enemmän valideja tai enemmän tietosisältöä sisällään pitäviä vastauksia verrattuna avokysymyksiin. Monivalinnat vaativat isomman otoksen ja paljon haastatteluja, jotta otos voidaan todeta validiksi ja reliabiliteetti säilyy. Tutkimuksen kohteena olevalla alalla ei ole mahdollista saada tarpeeksi kattavaa otosta. Siksi kvalitatiiviset, laadulliset, tutkimusmenetelmät ovat ainoana mahdollinen menetelmä toteuttaa tutkimus.

Yhtiömuotoa valitessa on otettava huomioon eri näkökulmat ja se, mitä yhtiömuodolta halutaan ja kuinka se sopii omaan toimintaan. Osakeyhtiö kannattaa perustaa jos halutaan rajoittaa henkilökohtaista, taloudellista, vastuuta. Mikäli taas halutaan vähemmän byrokratiaa, on toiminimi tai osuuskunta paras vaihtoehto tähän. Jos halutaan nostaa palkkaa yrityksestä, sen voi tehdä vain osuuskunnasta tai osakeyhtiöstä, huomattavaa on kuitenkin se, että palkan nostaminen on suhteellisen kallista verotuksellisesta näkökulmasta, ellei palkkaa pidä hyvin pienenä. Osakeyhtiö on alkuvuosina hankala, sillä nettovarallisuutta tai voittovaroja ei ole vielä kertynyt ja sen suhteen on oltava kärsivällinen. Osakeyhtiö ei sovi yhtiömuotona, jos rahantarve on suuri ja sitä tarvitaan nopeasti. Mikäli toiminta tähtää suureen tulokseen ja tavoittelee suurta voittoa, voimme poissulkea osuuskunnan vaihtoehtoista pois, sillä se on voittoa tavoittelematon yhtiömuoto. Jos yhtyeellä on tarvetta ha-

kea tukea erilaisilta säätiöiltä toiminnalleen ja esiintymisiin, onnistuu se helpoiten osakeyhtiön kautta. Yhtyeen toimiessa verokorteilla tai toiminimellä, ei tukien saaminen ole välttämättä mahdollista lainkaan.

Tärkeä ohjenuora yhtiömuotoa miettivälle yhtyeelle on se, että kannattaa olla kärsivällinen ja miettiä tarkoin kuinka toimia. Yhtiö kannattaa perustaa vasta kotimaisen ja kansainvälisen menestyksen saavutettua, jotta siitä on oikeasti konkreettista hyötyä. Ja kun yhtyeellä on ollut takanaan kestävä menestystä, voidaan siitä olettaa yhtiönkin olevan kestävällä pohjalla ja tuottoisa. Musiikin ollessa etusijalla, toimii yritysikin paremmin. Jos pyörittää yritystä vain bisneskiilto silmissä, ei se auta pitkällä juoksulla. Yritystoimintaan pitää sitoutua ja suhtautua ammattimaisesti. Myös yhtyeen jäsenien välisen luottamuksen on oltava kunnossa, jotta harrastelijamaisesta toiminnasta voidaan luontevasti siirtyä yritystä pyörittäviksi jäseniksi. On hyvä varautua myös henkilökemioiden muuttumiseen negatiivisemmaksi osakeyhtiötä perustettaessa, mikäli kaikki yhtiön jäsenet eivät hoida omia tehtäviään kunnolla. Jokaisen jäsenen on sitouduttava ja kannettava vastuunsa yhtiön toimivuuden eteen. Oma levy-yhtiö antaa varmasti tähän kaikkeen neuvoja ja neuvoja kannattaa kysyä useammilta tahoilta välttyäkseen mahdollisilta ongelmatilanteilta, joita vastaan voi tulla. Yritystoiminnan tärkein kulmakivi on myös hyvän kirjanpitäjän hankkiminen, yrityksen talouspuolen on oltava kunnossa, jotta toiminta olisi tuottavaa.

Tutkimuksen tarkoitus on olla ohjenuorana siihen, missä vaiheessa yhtiömuotoa kannattaa vaihtaa tai osakeyhtiöperustaa ja mitä asioita pitää ottaa huomioon. Tutustuessani sekä lähdeaineistoon, että tehdessäni empiirisen tutkimuksen, tulin molemmissa samaan lopputulemaan, jonka yllä olen esittänyt. Yhtiömuotoa kannattaa vaihtaa tai yhtiön perustamista harkita vasta kun toiminta on tarpeeksi vakiintunutta ja jossa tulot kattavat liiketoiminnasta aiheutuvat menot.

Lähteet

- Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä. Vastapaino.
- Holopainen, T. 2014. Yrityksen perustamisopas – käytännön perustamistoimet. Porvoo. Bookwell Oy.
- Holopainen, T. 2016. Yrityksen perustamisopas – käytännön perustamistoimet. Espoo. Asiatieto Oy.
- Karjalainen, L. 2013. Yrittäjän talousopas. Helsinki. Gaudeamus Oy.
- Lehtinen, L. 2013. Muusikoiden liiton lakimies, <http://rytmi.com/uutiset/artistin-asialla-kanattaako-bandin-perustaa-osakeyhtio/> luettu: 29.5.2017
- Lindström, J. 20.4.2017. Lakimies. Vähittäiskaupan tilipalvelu VTP Oy. Verotuksen perusteet – luento.
- Mähönen, J. & Villa, S. 2009. Osakeyhtiö IV – Osakeyhtiö ja verotus. Juva. WS Bookwell
- Mähönen, J. & Villa, S. 2014. Osuuskunta. Helsinki. Talentum Media Oy.
- Osakeyhtiölaki. Finlex. www-dokumentti. Luettu 29.4.2017
- Salo I. 2006. ”Rock on parasta bisnestä”, <http://www.talouselama.fi/uutiset/rock-on-parasta-bisnesta-3396734> luettu: 19.4.2017
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Jyväskylä. Tammi.
- Villa, S. 2013. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Helsinki. Alma Talent Oy.

Liitteet:

Liite 1.

Haastattelulomake yhtyeelle, jolla on jo osakeyhtiö

Perustietoa:

Vastaaja:

Yhtye:

Kuinka pitkään ollut toiminnassa:

Kuinka monta jäsentä:

1. Milloin perustitte osakeyhtiön?
2. Mitä oli ennen osakeyhtiön perustamista (verokortti/osuuskunta/ohjelmatoimisto)?
3. Mikä sai perustamaan osakeyhtiön?
4. Mietittekö muita vaihtoehtoja kuin osakeyhtiötä?
5. Miksi juuri osakeyhtiö?
6. Missä vaiheessa yhtye oli, kun päätitte perustaa osakeyhtiön? Kuinka paljon keikkaa/tuloja?
7. Mitä hyvää osakeyhtiössä on?
8. Mitä huonoa?
9. Jos saisitte nyt päättää uudelleen, perustaisitteko osakeyhtiön?
10. Suositteisitteko osakeyhtiötä aloittelevalle bändille?
11. Mikäli ette, niin mikä olisi parempi yhtiömuoto?
12. Mitä neuvoja antaisitte yhtyeelle, joka haluaisi perustaa osakeyhtiön?
13. Onko osakeyhtiön perustaminen helpottanut vai hankaloittanut asioita?
14. Mistä idea osakeyhtiön perustamiseen?
15. Miten toimitte, aloitte osakeyhtiön toiminnan? Mitä asioita se vaati?
16. Tuntuiko osakeyhtiön perustaminen vaikealta elinkeinotoiminnanalallanne?
17. Mitä neuvoja antaisitte aloittelevalle yhtyeelle osakeyhtiön perustamisessa?
18. Miten saatte rahaa osakeyhtiöstä (osinkoa, palkkaa)?
19. miten omistus ja äänivalta on jaettu/järjestetty osakeyhtiössä? Onko jako ollut onnistunut?
20. Mitä tehtäviä kuuluu toimitusjohtajan tehtäviin (viikoittaisia, kuukausittaisia)?